

Tartu Ülikool

Sotsiaal- ja haridusteaduskond

Ajakirjanduse ja kommunikatsiooni instituut

Tudengite huvi välisuudiste vastu

Bakalaureusetöö

Katrin Pärn

Juhendaja: Ragne Kõuts, MA

Tartu

2011

SISUKORD

SISSEJUHATUS	4
1. TEOREETILISED JA EMPIIRILISED LÄHTEKOHAD	5
1.1. Ajakirjaniku roll, väravavahi teooria	5
1.2. Uudise definitsioon.....	6
1.3. Uudise omadused	7
1.3.1. Uudisväärtuse kriteeriumid	7
1.3.2. Uudise sisu tonaalsus	10
1.3.3. Kõvad ja pehmed uudised	10
1.4. Välisuudis ja huvi välisuudiste vastu	11
1.4.1. Lähedus	13
1.4.2. Aktuaalsus	15
1.5. Varasemad uurimused.....	16
1.6. Eesmärk ja uurimisküsimused	17
2. METOODIKA JA VALIM	18
2.1. Uurimismeetod – eksperimendi artiklid	18
2.2. Valim	22
2.3. Eksperimendi situatsioon	24
3. TULEMUSED	25
3.1. Sissejuhatus	25
3.2. Tudengite jaoks huvitavamad uudised	25
3.3. Tudengite jaoks vähem huvitavad uudised	29
3.4. Uudise valiku üldised tendentsid	32
3.5. Uudise omadused	35
3.5.1. Uudisväärtuse kriteeriumid	35
3.5.1.1. Lähedus	35
3.5.1.2. Aktuaalsus	36
3.5.2. Uudise valdkond	36
3.5.3. Uudise sisu tonaalsus ja liigitus	38

3.6. Rahulolu ajakirjanduse välisestemate kajastusega	39
4. JÄRELDUSED JA DISKUSSIOON	40
4.1. Järeldused	40
4.2. Diskussioon	43
KOKKUVÕTE	46
SUMMARY	47
KASUTATUD KIRJANDUS	48
Ekspirimendiks kasutatud originaalartiklite viited:.....	50
LISAD	52
Lisa 1	52
Katserühma uudised:.....	52
Kontrollrühma uudised:	57
Lisa 2	63
Ekspirimendi ankeet.....	63
Lisa 3	67
Tabel 1. Maad, millele kolmes juhtivas Eesti päevalehes osutati enim tähelepanu 1993-2010	67
Tabel 2. Katse- ja kontrollrühma uudiste kokkuvõtlikud näitajad ja korrelatsioon.....	68

Sissejuhatus

Eestis oli pika nõukogude perioodi jooksul informatsioon tugeva ideoloogilise tsensuuri all. Alates taas-iseseisvumisest on avanenud ka rahvusvaheline kultuuriruum. Eesti meedias käsitletakse järjest rohkem maailmas toimuvaid sündmusi ning räägitakse kaasa riikideüleses infovoos. Viimaste aastakümnete jooksul on Eesti hakanud aktiivselt osalema rahvusvahelistes kommunikatsiooni- ja infovõrkudes ning teinud poliitilis-kultuurilise avanemise läände (Vihalemm 1999).

Inimeste teadmised välismaal toimuvast on olulisel määral meedias kajastatava informatsiooni peegeldus. Välisuudised kujundavad inimese arusaama maailmast. Ajakirjandus valib uudised, mis pääsevad meediasse ning seega kontrollib otseselt maailma refleksiooni ühiskonnas. Antud aspektist lähtuvalt on tegemist olulise uurimisteamiga, sest välisuudised ning rahvusvahelised suhted omavad suurt mõju inimeste arvamuse kujundamisel ning reaalsuse konstrueerimisel. Oluline on uurida ka auditooriumi eelistusi välisuudiste valdkonnas, sest tegu on omamoodi meedia poolt tekitatud maailmapildi tõlgendamisega.

Käesoleva bakalaureusetöö eesmärk on välja selgitada, millised välisuudised pälvivad tudengite tähelepanu: kas on märgata seos erinevate valdkondade, kriteeriumide ja huvide vahel või domineerivad individuaalsed mõjutused ning eelistused. Valimis olnud tudengid annavad ka lühikese subjektiivse hinnangu ajakirjanduse välismaa-kajastuse osas. Antud töö valimisse kuuluvad sotsiaal- ja haridusteaduskonna tudengid ning töö käsitleb eelkõige ajakirjanduse ja kommunikatsiooni instituudi tudengite eelistusi.

Töö esimene osa annab ülevaate uurimuse aluseks olnud teooriast, varasematest uuringutest välisuudiste valdkonnas ja püstitab uurimisküsimused. Teine osa kirjeldab uurimismetoodikat, valimit ja eksperimendi situatsiooni. Töö empiirilise osa aluseks on autori poolt läbi viidud eksperiment ja ankeetküsitlus, mille tulemusi kirjeldab ja analüüsib kolmas osa. Neljandas peatükis on esitatud järeldused ja diskussioon metoodika ning tulemuste üle. Antud peatükkidele järgnevad eesti- ja ingliskeelne kokkuvõte, kasutatud kirjanduse loetelu ning lisad.

Autor soovib tänada oma juhendajat Ragne Kõutsi aja ja soovitude eest.

1. Teoreetilised ja empiirilised lähtekohad

Käesoleva bakalaureusetöö eesmärgiks on uurida tudengite huvi rahvusvaheliste uudislugude osas ning uurida nende rahulolu ajakirjanduse poolt pakutavate välisuudistega. Sellest lähtuvalt tutvustab autor antud peatükis esmalt ajakirjanike rolli uudiste valiku protsessis ja uudise põhijooni. Järgneb uudise erinevate omaduste, uudisväärtuse kriteeriumide ning kvaliteedi käsitlemine. Seejärel on vaatluse all välisuudised, väliskajastuse teoreetilised ning empiirilised lähtekohad, seda nii Eesti kui välismaa ajalehtede ning auditooriumi huvide alusel koostatud uurimuste ning lähenemiste põhjal.

1.1. Ajakirjaniku roll, väravavahi teooria

Infotehnoloogia kiire areng pakub inimestele võimaluse olla pidevalt kursis maailmas toimuvate sündmuste ning nähtustega. Globaliseerivas maailmas liiguvad uudised Interneti vahendusel vaid hetkega auditooriumi pilkude alla ning üldine infovoog on katkematu. Siiski ei jõua kõik maailmas toimuvad sündmused lugejani. Jõuab vaid loetud hulk toimetajate ning ajakirjanike poolt selekteeritud uudislugusid. Antud nähtust on Shoemaker (1991: 1) kirjeldanud väravavahi teooria kaudu. Shoemaker (1991: 2) kirjeldab, et väravavahideks (inglise keeles *gatekeepers*) peetakse reportereid, ajakirjanikke, toimetajaid ja mediaorganisatsioonide juhte, kes valivad avalikkuse ette jõudva informatsiooni. Suur osa maailmas toimuvatest sündmustest ei pääse aga väravavahist mööda (Shoemaker 1991: 5).

McQuail (2003: 203) on aga seisukohal, et Interneti levik avardab juurdepääsuvõimalusi globaalsele informatsioonile ning „väravavahid“, kes on alati piiranud ja kontrollinud traditsioonilise meedia sisu, ei takista enam juurdepääsu uudistele. Globaliseerumine tekitab omakorda küsimuse, kas ajakirjanikud peaksid rohkem vaeva nägema, valima välja ning kajastama tasakaalustatult kõige olulisemad uudised või peaks auditoorium ise selekteerima kõigi uudiste hulgast endale vajaliku ning huvitava informatsiooni.

Ed Planter, Ameerika telekanali NBC büroo juhataja, on seisukohal, et ajakirjandus peaks kajastama ka lugusid, mille vastu ei pruugi üldsusel kuigi suur huvi olla (Wallis & Baran 1990: 245). Ühelt poolt peab ajakirjandus täitma oma rolli ühiskonna valvekoerana ning samas informeerima lugejaid maailmas toimuvast võimalikult tasakaalustatult, mitte puhtalt lugeja

huvidest lähtuvalt (Ibid.: 245). Harris Polli uuringus tuli välja, et meedia alahindab avalikkuse huvi välisuudiste vastu (Ibid.: 245). Küsimus on selles, mida lugejad tahavad teada, mida nad peaksid teadma ja kuidas seda neile pakkuda (Ibid: 245).

Shoemakeri (1991:21) arvates saab väravavahi teoorias määravaks uudisväärtuslikkus, mis osal uudistel on suurem ja teistel väiksem. Meedias kajastatavat informatsiooni kontrollivatel isikutel on subjektiivne ettekujutus sellest, mis võiks lugejaid huvitada ning mida nad peaksid maailmas toimuvast teadma. Uudistele hinnangu andmine toimub sageli uudisväärtuse kriteeriumide ning isikliku tunnetuse põhjal, kuid puuduvad põhjalikumad uuringud, mis kajastaks eestlaste täpsemat huvi välisuudiste osas. Kommertsmeedias on konsensuslik väärtus sellest, kas konkreetne objekt huvitab potentsiaalset auditooriumi või mitte (McQuail 2003: 453).

Hargrove ja Stempel'i (2002) uuringud näitavad, et lugejad eelistavad häid uudiseid halbadele ja uudiseid tavaliste inimeste kohta uudistele poliitikast, valitsusest, majandusest või katastroofist (Golan & Johnson & Wanta 2010: 161). Golan, Johnson ja Wanta (Ibid.: 161) sõnul on irooniline, et kõige enam eelistatud teemad on meedia poolt kõige kesisemalt kajastatud. See võib põhjendada ka välisuudiste madalaid reitinguid kuna auditooriumile lihtsalt ei pakuta neile huvipakkuvaid uudiseid ning see viib loetavuse taseme madalale.

1.2. Uudise definitsioon

Uudisežanri määratlemisel pole ühte kindlat lähenemist. Eesti teoretiku Tiit Hennoste (2001: 23) järgi on kolm kõige tavalisemat vastust küsimusele, mis on uudis, järgmised:

- Uudis on materjal, mida avalikkus peab teadma
- Uudis on materjal, mis lahutab meelt ning mida on tore lugeda
- Uudis on tavalisest sündmustevoolust väljaulatuv sündmus

McQuail (2003: 453) on uudist defineerinud kui peamiselt värske informatsiooni edastamise vormi avalike sündmuste kohta meedias. Uudistel on mitmeid liike, formaate, kultuuridevahelisi erinevusi, kuid üldtunnuseks on üldiselt päevakajalisus, olulisus ja usaldusväärsus (Ibid: 453).

Uudised peegeldavad inimeste vajadust teada saada sündmustest, mis parasjagu kuskil toimuvad. Puhkuselt naastes vaadatakse esimese asjana üle see, mis vahepeal maailmas on toimunud (Harrison 2006: 1). „Me sõltume väga tugevasti meediast kui oma sümbolilisest keskkonnast, see määrab suures osas meie pildi maailmast isegi siis, kui me oleme võimelised kujundama omaenda reaalsuse versiooni (McQuail 2003: 58).“ Selle põhjal võib öelda, et meediumid tekitavad inimestes sõltuvust, sest läbi selle tõlgendatakse maailmas toimuvat ning hoitakse ennast sündmustega kursis.

1.3. Uudise omadused

Hennoste (2001) sõnul on uudiseid võimalik eristada ning jaotada erinevate tunnuste ja omaduste põhjal. Toimetajate ning ajakirjanike seas kasutusel olevate uudisväärtuse kriteeriumide põhjal toimub hinnangu andmine uudise arvatavale olulisusele meedias ning auditooriumi hulgas. Uudiseid liigendatakse ka kõvadeks ja pehmeteks uudisteks ja sisust saadava emotsiooni põhjal.

1.3.1. Uudisväärtuse kriteeriumid

Hennoste (2001) on kirjeldanud, kuidas uudiste hindamisel kasutavad toimetajad ning ajakirjanikud uudisväärtuse kriteeriume. Ta täpsustab, et uudisväärtused on need sündmuste ja inimeste omadused, mida ajakirjanik peaks uudiste valimisel silmas pidama, kuid tuleb ka teadvustada, et uudisväärtused ei ole neutraalsed ja absoluutsed tõed, vaid ühiskonna ideoloogia ning prioriteetide peegeldus (Hennoste 2001: 40).

Leo Bogart (1989: 122) sõnastas uudisväärtuslikkuse, kirjutades, et need uudised haaravad lugeja tähelepanu, mis on neile tähendusrikkad. McQuaili (2000: 305) sõnul peab uudisel olema omadus, mis muudab selle lugeja jaoks huvitavaks, uudisväärtuslikuks, äratav auditooriumi huvi ja tähelepanu. Kõige kindlam on valida uudislugu, milles on esindatud mitu kriteeriumi, sest see võib kõige tõenäolisemalt äratada huvi laiema auditooriumi seas (Ibid: 305). Samas võib ühe kriteeriumi tugev esinemine avaldada rohkem mõju kui mitme kriteeriumi nõrk esindatus. Kriteeriumide laiendamine üldisele auditooriumile ei pruugi alati üheselt õnnestuda, sest inimeste jaoks omavad erinevad kriteeriumid erinevat tähendust.

Hennoste (2001: 29) kirjeldab, et sündmuste valimise aluseks on nende väärtus, mille taustaks on kaks olulist põhimõtet. Hennoste sõnul peavad uudised (Ibid: 29):

- vastama küsimustele, mis lugejal maailma kohta tekivad;
- lähtuma lugejate ja ühiskonna huvidest.

Samuti on Tiit Hennoste (2001: 30) välja toonud seitse kõige tavalisemat uudisväärtuse kriteeriumi, milleks on:

- Mõjukus;
- Ebatavalisus;
- Prominentsus;
- Konflikt;
- Värskus;
- Aktuaalsus;
- Lähedus.

Järgnevalt on välja toodud eelnevalt käsitletud uudisväärtuse kriteeriumide täpsem kirjeldus Hennoste (2001: 30-33) järgi:

Mõjukus - kõrge uudisväärtusega sündmused, mis mõjutavad paljusid inimesi. See kriteerium on tavaliselt kõige olulisem, kuid ka kõige ebamäärasem. Sündmuse mõjukust on võimalik hinnata prognoosides, millised võivad olla sündmuse tagajärjed. Kui need mõjutavad paljusid inimesi ja tugevalt, siis on sündmus uudisloo jaoks piisavalt mõjukas.

Ebatavalisus - suure uudisväärtusega sündmused, mis erinevad ettearvatust ja igapäevastest kogemustest. See kriteerium jaguneb mitmeks rühmaks, mis üksteisest küllaltki palju erinevad. Esiteks kuuluvad siia ettearvamatud ning haruldased sündmused, teiseks ülivõrdelisus, kolmandaks igasugused veidrused, kurioosumid jms.

Prominentsus - ei seostu mitte sündmuste, vaid inimeste ja institutsioonidega, kes sündmustes osalevad. Sündmuse uudisväärtus tõuseb, kui selles tegutsevad tuntud ja ühiskonnas mõjukad

isikud või institutsioonid. Prominendid ise ka ei ole võrdsed, kuna nende seas on tähtsamaid ja vähemtähtsamaid ning seegi mõjutab sündmuse uudisväärtust.

Konflikt - sündmused, mis peegeldavad kokkupõrkeid inimeste ja institutsioonide vahel, aga ka nende sees ehk välised ja sisemised konfliktid. Antud kriteeriumit ei tohi tõlgendada kitsalt, konfliktid ei ole ainult sõjad ja suured katastroofid. Väärtuslik pole üksnes avalik ja riigi tasandil konflikt, vaid ka sisekonfliktid inimestes ja üksikisiku konfliktid ühiskonnas või selle institutsioonidega.

Värskus – üks tuntumaid uudisväärtuse kriteerium ning puudutab viimaseid juhtunud uudiseid. Vaatamata sellele, kui tähtsad on sündmuse osalised või kui suur mõju on sündmusel, uudisväärtus kahaneb aja möödudes.

Aktuaalsus - ehk päevakajalisus sisaldab kahte aspekti. Esimene seostub pikka aega kestvate ehk jooksvate sündmustega, mis lugejaid huvitavad. Võib olla aga ka nii, et teatud suurema sündmuse mõjul kerkib pikka aega ainult lugejate seas omavahel räägitud nähtus esile ja saab uudisväärtuslikuks.

Lähedus - jaguneb kaheks: füüsiliseks ja psüühiliseks läheduseks. Füüsiline ehk geograafiline lähedus tähendab, et kõik, mis juhtub lugejate lähedal, on tähtsam, kui see, mis juhtub kaugemal. Psüühiline lähedus tähendab, et lugejaid huvitavad nende inimeste või kohtade probleemid, millega neil on emotsionaalne side.

Teise mõjurite rühmana lisaks uudisväärtustele toob Hennoste (2001: 33) välja ka uudisväärtuse lisakriteeriumid, mis kehtivad tavaliselt teatud lehetüüpides, konkreetsetes ajalehes, lehenumbris ja konkreetsetel ajahetkel. Need on väljaande iseloom ja suunitlus; väljaande kontseptsioon ja traditsioonid; sihtauditoorium; info kasulikkus; info harivus; ajakirjanike ettevalmistus ja eelistused; konkurentide tegevus, võitlus eksklusiivsuse eest; lehe majanduslik seis; reklaami hulk konkreetsetes numbris ehk uudistele jääv ruum ja konkreetse numbriga kompositsioon (Hennoste 2001: 33-35).

1.3.2. Uudise sisu tonaalsus

Tonaalsus on tekstist saadav emotsioon. Töö autor jaotab uudiseid sisu järgi positiivseks, negatiivseks ning neutraalseks. Neutraalsena on käsitletud eelkõige tasakaalustatud ja objektiivset uudislugu.

Hennoste (2001: 38) sõnul arvavad lugejad tavaliselt, et uudiseid valitakse just negatiivsuse järgi, kuna negatiivsed sündmused moodustavad suurema osa uudistest. Tegelikult ei ole negatiivsus iseseisev uudisväärtus, vaid mõnede uudisväärtuste kaasmõju, sest negatiivsusega seostuvad konfliktid, mis on olulised uudiste ained (Ibid.: 38). Lisaks mõjutab negatiivsete sündmuste valikut asjaolu, et meie ootused maailma toimimise kohta on tavaliselt positiivsed ning kõrvalekalle normaalsest või oodatust on sündmuse oluline uudisväärtus ja see kipub olema tavaliselt negatiivne (Ibid.: 38).

1.3.3. Kõvad ja pehmed uudised

Uudiseid on võimalik liigendada ka kõvadeks ning pehmeteks uudisteks. Teemade ning valdkondade järgi on kõva uudise tuum poliitika, diplomaatia ja majandus, kuna need teemad teavitavad avalikkust sellest, mis maailmas toimub ja püüavad inimestele anda selgitusi sündmuste kohta. Pehmete uudiste tuumaks on kultuur, haridus, teadus ja tehnika, sotsiaalsed sündmused, human interest (inimlik huvi), kuritegevus, õnnetused ja kuritööd, sport, usk jne. Teemaatiliseks keskmeks on uudised ootamatutest sündmustest, õnnetustest, katastroofidest, kuritegudest jms ning nõ kollased uudised ehk lood, mis keskenduvad ühiskonnas oluliste inimeste eraelu ja seltskonnaelu ümber. (Hennoste 2001: 24)

Teine võimalus on liigitada sündmused selle järgi, millist eesmärki uudis täidab ja milliste omadustega sündmuse eelistab. Kõvad uudised annavad teada maailmas juhtuvast ning aitavad inimestel maailma mõista. Teemad on paljudele inimestele tähtsad, mõjutavad paljude elu ja nende oluliseks omaduseks on värskus ja objektiivsus. Pehmed uudised on antud määratluse järgi eelkõige huvitavad, kuid ei pea olema tähtsad või inimeste elu mõjutama. Eesmärk on mõjutada emotsioone ning pakkuda meelelahutust. (Ibid.: 24)

Liina Tamm sõnastas kõva uudise kriteeriumid lähtuvalt Tampere Ülikooli professor Risto Kuneliuse (1996: 266) kirjeldatud uudise kirjutamise võtete kaudu järgmiselt: (Kunelius 1996: 266, Tamm 2010, kaudu):

1. **Sisu** - Kuneliuse nägemuse kohaselt kajastab *hard news* ehk kõva uudise sisu tähtsaid teemasid, mis töötavad avalikkuse huvisid arvestades. Selleks, et sisu kajastaks võimalikult tahkeid fakte ja välistaks ebaolulise info edastamist, peab kõva uudis vastama järgnevatele küsimustele: kes, mis, kus, millal, miks ja kuidas. Kõvad uudised edastavad pigem konstruktiivset infot, mitte ei paku uudises põhjendusi-selgitusi. Oluliseks sisu kriteeriumiks on faktide selge eristumine arvamustest. Kõva uudis peab olema mõistetav kõigile, sealhulgas ka neile, kes pole eelnevaid samateemalisi uudiseid lugenud.

2. **Sõnavara** - Uudise sõnavara opereerib kahel tasandil – teksti „enda“ keel, mis peab olema lihtne, täpne ja toonilt neutraalne, ning kellegi teise edasi antud keel, mida „enda“ keel peab vajadusel selgitama. Kahetasandiline keelekasutus võimaldab uudisel välistada näiteks poliitikute manipulatsiooni auditooriumiga, kuna uudis saab nähtusi, tegevusi ja inimesi nimetada nende õigete nimedega. Samas on neutraalse tooni säilitamine problemaatiline.

3. **Ülesehitus** - Kõvades uudistes on informatsioon esitatud tähtsuse järjekorras. Kõige olulisemad faktid on ära toodud juhtlõigus ning ülejäänud uudis on üles ehitatud vastavalt pööratud püramiidi meetodile. Lõigud peavad eraldi lugedes olema mõistetavad ning nende järjekorda muutes ei tohiks uudis vajada ümberkirjutamist.

4. **Narratiiv** - Uudiste narratiiv on läbipaistev, kasutades selgelt allikate poolt öeldut.

Harrison (2006: 6) on välja toonud, et kvaliteetse uudise olulisteks omadusteks on täpsus ning ausus. Kõik faktid peavad olema esitatud nii selgelt ja üheselt mõistetavalt kui võimalik, et uudis oleks korrektne (Ibid.: 6).

1.4. Välisuudis ja huvi välisuudiste vastu

Piirid siseriiklike ning rahvusvaheliste uudiste vahel on küll hägustunud, kuid meediaagentuurid eelistavad pigem lokaalseid uudiseid (Dorman & Farhang 1988: 191). Põhjuseks sellele võib näha puudulikke uuringuid lugejate eelistuste kohta ning meediaorganisatsioonide esindajate

oletusi auditooriumi vähenevast huvist välisuudiste vastu. Seetõttu võivad kannatada nii välisuudiste kvaliteet kui lugejate huvi.

Kui mingi sündmus on juhtunud inimese vahetus läheduses, siis on võimalik toimunud analüüsida enese poolt kaardistatud informatsiooni põhjal. Geograafiliselt kaugemate piirkondade puhul saab analüüsida vaid läbi kellegi pilgu ning meediumi tulevat teavet. Kõik inimesed vajavad ja toetuvad uudistele ning seetõttu on vajalik leida usaldusväärsed allikad, kes informatsiooni jagavad (Harrison 2006: 1). Välisuudiste edastamisel süveneb suund, et suuremad meediaorganisatsioonid domineerivad ning kujundavad maailma meediaväljaandeid ning interneti kiire areng tähendab, et kõik uudised on koheselt globaalse ulatusega (Ibid.: 36). Selle tulemusel võib maailmas toimuva kajastamine minna teatud suuremate uudiseagentuuride kontrolli alla, kallutades ühiskonna teadmisi ja uskumusi endale kasulikus ning vajalikus suunas.

Toimetajad, kirjastajad ja saatejuhid on Dorman ja Farhangi (1988: 191) käsitluse järgi ühel seisukohal, et tüüpiline ameeriklane ei huvitu välissfääridest ning sellest tulenevalt pole majanduslikult efektiivne ega kasumlik investeerida suurtes mahtudes uudiste kogumisse välismaalt. Kuna uudised on tänapäeval juhitud reitingute poolt ning välisuudised asetuvad madala publikuhuvi alla, siis on välisuudiste kajastamine viimaste aastakümnete jooksul hinnanguliselt vähendatud kuni kahe kolmandiku võrra (Kahane & Cavender 2006: 264). Siseriiklike uudiste kajastamise eelise taga on ka tõsiasi, et see on palju odavam kui välisuudiste kajastamine ning suuremad uudiseagentuurid katavad välismaailma kohta käivad teemad ise (Foote 1998: 80).

Eelnevalt käsitletud teoreetikutega sarnasel seisukohal on ka Tiffen (1978: 70), jõudes järeldusele, et ajalehed ei kaotaks kuigi palju lugejaid, kui vähendaks välisuudiste mahtu lehes. Eksisteerib üldine traditsiooniline arvamus, et avalikkus ei ole huvitatud välisuudistest (Ibid.: 70). Sellele vastandlikult on Leo Bogard, juhtiv uurija auditooriumi huvide käsitlemisel, sõnanud, et ajalehed hülgaks tähtsa osa oma ainumüügiõigusest, kui toimetajad eeldaks, et televisioon täidab üksinda ära maailmas toimuva kajastamise funktsiooni (Dorman & Farhang 1988: 191). Maakohtades ja väiksemates linnades loevad inimesed rohkem kohalikke uudiseid ja kuulutusi, suurematest elukeskkondadest pärit inimesed loevad rohkem välisuudiseid ning kultuuri (Reimer 1994: 166-167).

Eelnevate teoreetikute kokkuvõttena saab öelda, et paljud spetsialistid on spekulierenud, et auditoriumil puudub huvi välisuudiste vastu ning seetõttu pole meediaväljaannetel suurt motivatsiooni kajastada maailmas toimuvat. Huvi vähesus võib seostuda ka sellega, et inimestele ei pakuta uudiseid, mis tekitaks lugemissoovi. Uudiste selekteerimine toimub tuginedes eelnevatele uuringutele ning sisetundele, kuid need ei pruugi ühtida praeguse ühiskonna huvidega. Kuigi välisuudiste reitingud on lokaalsete uudistega võrreldes madalamad, siis ei tähenda see otseselt huvi puudust välisuudiste vastu. Tegu võib pigem olla olukorraga, mil lugejatele ei pakuta neile huvipakkuvaid artikleid, vaid hoopis ajakirjaniku arusaama lugudest, mis võiks huvi pakkuda. See võib tekitada olukorra, kus meediaväljaanded ei huvitu välisuudise puhul sügavamast taustast ning vahendatakse teise väljaande uudiseid, mis võivad muuta üldise uudisvoo kallutatuks ning ühetaoliseks. Antud seisukohast lähtuvalt on oluline uurida, millised uudised reaalselt lugemissoovi tekitavad, et pakkuda inimestele huvipakkuvamaid uudiseid ning seeläbi kergitada ka välisuudiste lugemise reitinguid.

1.4.1. Lähedus

Lähedus jaguneb kaheks: füüsiline ja psüühiline lähedus. Füüsiline ehk geograafiline lähedus tähendab, et kõik, mis juhtub lugejate lähedal, on tähtsam, kui see, mis juhtub kaugel. Psüühiline lähedus tähendab, et lugejaid huvitavad nende inimeste või kohtade probleemid, millega neil on emotsionaalne side. Lähedusega seostub oluline mõiste kohalikustamine ehk lokaliseerimine. See tähendab, et reporter peab alati otsima ja esile tõstma loo aspekte, mis lähevad korda tema lugejatele. Eriti puudutab see välisuudiseid üle-eestilises lehes ja üleriigilisi uudiseid kohalikus lehes. (Hennoste 2001: 32)

On oluline, et auditorium tunneks uudisega geograafilist või emotsionaalset lähedust. Westerstahli ja Johanssoni (1994) järgi on läheduse kriteeriumi täitmine välisuudiste puhul väga tähtis. Kajastatav teema ei tohi jääda auditoriumile liiga kaugeks vaid tuleb lokaliseerida. McQuaili (2003: 206) järgi võib uudislugu olla väärtuslik kui kasuliku info kandja või inimliku huvi ja uudishimu rahuldaja, vaatamata oma päritolule. Sellele tuginedes saab öelda, et emotsionaalne lähedus võib omada suuremat jõudu kui puhtalt geograafilisele lähedusele rõhumine.

Oma uurimuses Norra ajalehtede välisuudistest leidsid Galtung ja Ruge (1970: 286), et mida kaugem on riik geograafiliselt ja kultuuriliselt, seda ebatavalisem peab sündmus olema, et jõuda teise riigi meediasse. Kaugetest maadest tulenevate välisuudiste fookuses on peamiselt poliitika ja majandus, sotsiaalsed ja kultuurilised teemad on reeglina kõrvale jäetud. See on seletatav asjaoluga, et kauged maad pole kultuuriliselt nii lähedased ning nende ühiskondlik ning kultuuriline elu ei tundu olulisena. (Galtung & Ruge 1970)

Algselt keskendusid välisuudised poliitikale, sõjale, diplomaatiale ja kaubandusele, kuid praegu on rahvusvaheliste uudiste teemadering oluliselt laienenud (McQuail 2003: 206). Esmane välisuudise määratlus tundub lihtne – välismaal toimuva sündmuse kajastamine. Tegelikult on vahe tegemine välisuudiste ning lokaalsetel uudistel vahel muutunud järjest keerulisemaks. Välisuudised on segunenud kohalike uudiste alla, seda nii äri, poliitika, kultuuri, meelelahutuse ja spordi valdkonnas (Hess 1996: 7). Sama seisukohta jagab ka Harrison (2006: 324) kirjutades, et joon rahvusliku ja rahvusvahelise uudise vahel on hägustumas. Kas kodumaa või rahvuse kajastamine riigipiiridest väljaspool on pigem välisuudis või riigipiiridest väljunud uudise lokaliseerimine rahvuslikuks uudiseks? Antud küsimusele ühese vastuse andmine on keeruline.

Deniss Rutšev (2005) iseloomustas välisuudist järgmiselt:

- Välisuudistes domineerivad sündmused mõju keskustest / suurriikidest;
- Välisuudistes domineerivad sündmused maa enda regioonist / maailmajaost;
- Välisuudistes domineerivad poliitilised ja majanduslikud sündmused;
- Välisuudised geograafiliselt ja poliitiliselt kaugematest riikidest ei käsitle sotsiaalset ja kultuurilist elu;
- Välisuudistes arenevatest riikidest on rohkem negatiivseid sündmusi, kuid mitte oluliselt;
- Välisuudiste üldine suund on pigem neutraalne kui negatiivne. (Rutšev 2005: 11)

Kogumik "Eesti elavik 21. sajandil algul" sisaldab Peeter Vihalemma poolt kirjutatud peatükki "Maailm Eestist väljaspool: kogemus ja kontaktid, huvi ja hoiakud", mis käsitleb eestlaste maailmapildi avardamist ning põimumist välisriikides toimuva osas. Maailm Eestist väljaspool saab paljudele järjest tuttavamaks ja tähtsamaks, nende elavik avardub nii lääne-, põhja- kui lõunakaarde. Eestis perioodil 1991-2003 kogutud küsitlustulemused huvi kohta saada uudiseid

teistest maadest näitavad selget huvi kasvu Põhjamaade ja lääneriikide vastu, mis on hakanud edestama huvi teiste Baltimaade ja Ukraina vastu. Seejuures on huvi Venemaa vastu püsivalt kõrge ka eestlaste hulgas, kajastades Venemaa suurt poliitilist tähtsust. See avarumine on seotud materiaalsete, sotsiaalsete ja kultuuriliste ressursside olemasoluga ning on ka ise ressurssiloo tegur. Kõige rohkem on seda ressurssi haritumatel ja jõukamatel nooremas keskeas eestlastel, kõige vähem vanematel mitte-eestlastel. Ressurss kasvab ilmselt kõige kiiremini noortel, rahvusest olenemata. Eestlaste elavikus on eriti olulisel kohal Soome, vene vastajatel Venemaa, noortel rahvusest olenemata USA. (Vihalemm, P. 2004: 75-80)

1.4.2. Aktuaalsus

Aktuaalsus ehk päevakohasus või päevakajalisus sisaldab kahte aspekti: jooksvad sündmused ja omavahel räägitud nähtused. Esimene seostub pikka aega kestvate sündmustega, mis lugejaid huvitavad. Teine seostub sellega, et teatud sündmuse tulemusel kerkib pikka aega ainult lugejate seas omavahel räägitud nähtus esile ja saab uudisväärtuslikuks. (Hennoste 2001: 33)

Välisuudiste tarbimistrendide ning huvi osas eksisteerib mitmeid vastakaid uurimusi ning arvamusi. Toimetajad jagavad sama uskumust, mida toetavad turuuringud, et auditoriumi ei huvita välisuudised, kui need ei puuduta vägivalda või otsest asjakohasust kodumaale (Foote 1998: 80). Tavaliselt tekib inimestel huvi välisuudiste vastu siis, kui nad saavad aru, kuidas sündmused välismaal võivad mõjutada nende majanduslikke huve ning väärtusi (Janda & Goldmann 2008: 645).

Samuti võib märgata tendentse, et inimeste huvi välisuudiste vastu tõuseb kriisi ning konfliktide ajal. Näiteks USA 11. septembri terrorirünnaku järel kasvas huvi välisuudiste vastu ning Iraagi sõja ajal oli üldine huvi välisuudiste vastu suurenenud (Golan & Johnson & Wanta 2010: 163). Huvi pakuvad need uudised, millega lugeja oskab ennast suhestada ning millega puutub kokku. Lugeja tähelepanu tõmbab mõjukuse olemasolu ning üldiselt kerkib esile ka teema aktuaalsuse olulisus. Välisuudiste vastu tekib suurenenud huvi siis, kui teatud riigi uudised omavad tähtsat rolli kodumaa käekäigus või on kas kriisi või konflikti mõjul aktuaalseks muutunud.

1.5. Varasemad uurimused

Tartu Ülikooli ajakirjanduse ja kommunikatsiooni instituudis on mitmel juhul uuritud välisuudistevoogu ning võrreldud seda erinevate Eesti ning muu maailma väljaannetega. Käsitletud on eelkõige meediakanalite poolt väljastatavate kriteeriumide ja valdkondade kajastamist ning huvi suurust erinevate uudisežanrite, välisuudiste vastu.

Liina Tamm (2010) kaitses 2010. aastal bakalaureusetööd teemal „Uudiste valiku kriteeriumid Postimehes“, uurides, milliste kriteeriumidega arvestavad toimetajad ja ajakirjanikud ning kuidas, mille alusel toimub uudiste valik lehte.

Kase (2005) uuris Postimehe poliitilist, majanduslikku ja kultuurilist ruumi 2004- 2005. aastatel. Ta leidis, et lehe majanduslikus ning kultuurilises ruumis domineerib Euroopa, kusjuures peamiselt Lääne-Euroopa. Poliitilises ruumis ei domineeri Euroopa nii tugevalt.

Deniss Rutšaikovi (2005) bakalaureusetöö keskendub sellele pildile maailmast, mida esitab meedia. Selle uurimiseks käsitleb töö ka välisuudiste valdkonnas tehtud uuringuid ning avastusi.

Antud töö keskendub eelkõige tudengite huvile välisuudiste valdkondade ja teemade osas ning andmete kogumiseks uuritakse sihtgrupi huvi konkreetsete etteantud uudisartiklite vastu. Sarnane eksperiment viidi läbi Ameerikas, kus väike grupp elanikke hindas etteantud uudiseid kahte klassi: huvitavad ning ebahuvitavad, kuid antud uurimus pakkus vähe informatsiooni, sest vastanud näitasid üles suurt huvi kõigi uudislugude vastu (Wallis & Baran 1990: 252).

Sparkes ja Winter tegid 1980. aastal sarnase uurimuse, kuid lisasid sellele intervjuu, mis pakkus põhjalikumaid vastuseid. Selgus, et inimestele meeldib lugeda välisuudiseid, kuid sageli mitte neid, mida uudiseagentuurid neile traditsiooniliselt pakuvad. See, mida inimesed ütlevad, et nad tahavad ning see, mida nad tegelikult tahavad lugeda, ei pruugi alati samad olla. Selgus, et tegelikult tahavad inimesed rohkem lugeda selle kohta, kuidas teiste riikide inimesed elavad, kuidas teised riigid ning rahvused lahendavad sarnaseid probleeme, mis neil esinevad. (Sparkes & Winter 1980, Wallis & Baran 1990, kaudu: 252)

1987. aastatel USA ülikoolides tehtud uuringutes, massikommunikatsiooni ja ajakirjanduse tudengite seas, küsiti, kas ja miks nad vajavad välisuudiseid. Tunnistati, et rahvusvahelised uudised on nagu kohatäide, kui kohalikes uudistes on "rahulik päev". Veel tuli vastuseks, et välisuudised peaksid tagama tasakaalustatud hinnangu enda riigi välispoliitikast ning aitavad paremini mõista, kuidas teised inimesed maailmas elavad ja mõtlevad. (Wallis & Baran 1990: 246)

Uuringud on kinnitanud ka üldiseid väljakujunenud arvamusi, et arenenud riikide uudistes on välisuudiste osakaal reeglina väike ning tähelepanu pühendatakse valdavalt suurtele, lähedalasuvatele, rikastele või kultuuriliselt ja keeleliselt sarnaste riikide sündmustele (McQuail 2003: 207). Uudiseagentuurid koguvad uudiseid välismaalt selle põhjal, mida nad peavad kodumaise auditooriumi jaoks huvitavaks, välisuudiste toimetajad lähtuvad sarnastest, kuid veelgi täpsematest kriteeriumidest (Ibid.: 207).

1.6. Eesmärk ja uurimisküsimused

Töö eesmärk on eksperimendi tulemuste põhjal analüüsida, milliste välisuudiste vastu on tudengitel suurem huvi ning millest meeldib lugeda. Seejuures ei toimu keskendumine loetavuse näitajatele, vaid erinevatele kriteeriumidele, mida lugejad välisuudiste puhul tähtsaks peavad. Töö peaks looma meediaväljaannetele parema ettekujutuse lugejate soovidest ning huvidest. Samuti selgitama, kas on märgata seost uudisloo uudisväärtuse kriteeriumide ja auditooriumi suurema huvi vahel. Lisaks sellele aitab käesolev töö uurida tudengite üldist huvi teistes riikides toimuva vastu ning sellega peegeldada nende suhtumist maailma.

Bakalaureusetöö analüüsi läbiviimiseks püstitas töö autor järgmised uurimisküsimused:

1. Milliste uudisväärtuse kriteeriumidega välisuudised pälvivad tudengite tähelepanu?
 - Kas on märgatav seos uudisväärtuse kriteeriumide arvukuse ja huvi vahel?
 - Millist rolli mängib välisuudiste puhul geograafiline lähedus?
 - Kas on märgatav seos loo aktuaalsuse ja tudengite huvi vahel?
2. Millised teemavaldkonnad pälvivad tudengite suurema tähelepanu?
3. Millise liigenduse ning sisuga uudislööd tõmbavad lugejate tähelepanu?
4. Kuidas hindavad eksperimendis osalenud tudengid Eesti ajakirjanduse välismaa-kajastust?

2. Metoodika ja valim

2.1. Uurimismeetod – eksperimendi artiklid

Antud bakalaureusetöö analüüsib tudengite välisuudiste huvi. Uurimisküsimustele vastuse leidmiseks viib töö autor läbi eksperimendi, mille eesmärgiks on sihtgrupi huvi uurimine etteantud välisuudiste vastu. Sellele järgneb lühike ankeet valikute põhjendamiseks. Meetodi kontrollimine toimus töö autori poolt läbiviidud seminaritöö eksperimendis (Pärn 2011), mis kinnitas, et antud meetodiga on võimalik leida huvitatuse seaduspärasusi ning tendentse.

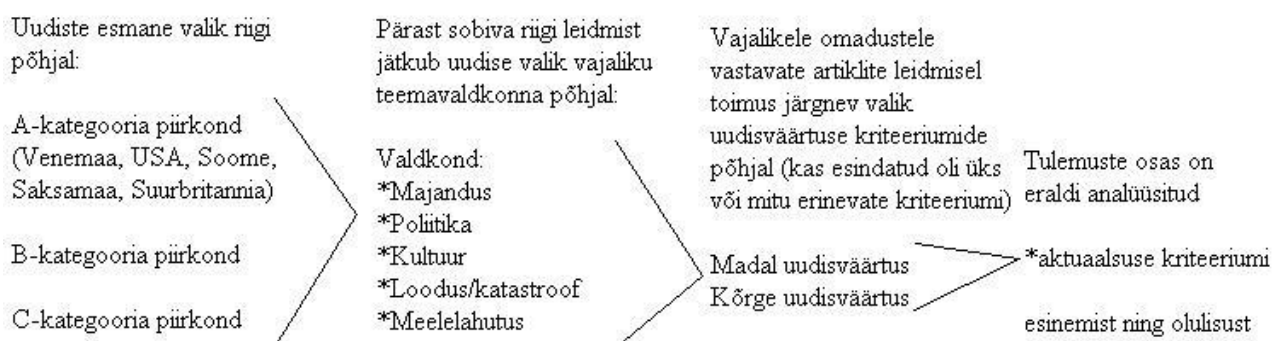
Eksperimendi jaoks oli kujundatud kaks välisuudiste lehte, mõlemasse paigutati 15 erinevat artiklit. Nendest 18 olid originaalartiklid, millest neliteist pärineb ERRi uudisteportaalist, kolm Postimehe veebiväljaandest ning üks artikkel Õhtulehest. Artiklite valikul ei olnud eesmärgiks kasutada teatud kindlate väljaannete uudislugusid, et neid omavahel võrrelda, millise kanali uudised ärataks lugejates rohkem huvi, vaid vajalike kriteeriumide ning omadustega uudiste leidmine. ERRi portaalist valitud uudiste rohkus tulenes eelkõige töö autori eelistustest. Kanali valik polnud antud juhul määravaks, sest uudised valiti erinevatest kanalitest eelkõige nende omaduste tõttu, et nad vastaks eksperimendiks vajalikele nõuetele.

ERRi veebiportaalist valitud uudistes on samal määral esindatud lugejahuvi tekitamise kriteeriumid, mistõttu saab neid edukalt kasutada ka antud eksperimendis. Uudiste valikul oli esmase tähtsusega piirkond ning seejärel sobiv valdkond. Eesmärk oli valida erineva huvi tekitamise astme ning uudisväärtuse kriteeriumide arvukusega lugusid. Uudiste otsing toimus välisuudiste valdkonnast ning sisus ja pealkirjas kajastatud riigi alusel. Artiklite pikkused varieerusid paarilõigulisest uudisest pikema teemakajastuseni. Seejuures oli eesmärgiks valida pigem lühem artikkel, et uudised mahuks eksperimendiks konstrueeritud kahe A4 suurusele ajalehele ära.

Artiklite valikul oli oluline osa ka autori hinnangul uudisest huvitatuse osas. Eesmärk oli valikusse lisada nii kõrge kui madala uudisväärtusega lugusid, et leida seaduspärasusi, kas esmapilgul igavam ning madalama uudisväärtusega lugu paigutub järjestuses madalamale kohale ning vastupidi. Artiklid on valitud vahemikust 7. jaanuar 2010 – 11. aprill 2011, sealjuures kuus artiklit olid 2010. aastal toimunud uudistest ning 12 tükki 2011. aasta sündustest.

Ühes konstrueeritud välisuudiste ajalehes on muutmata kujul või väheste muudatustega reaalsed uudised, teises lehes on geograafilise piirkonna kategooriad omavahel vahetuses. Sealjuures on püütud uudise sisu samaks jätta või kolmel juhul vahetatud ettenähtud riigi sama valdkonna uudise vastu.

Artiklite üldine pilt jätab mulje, et valikus on valdavalt sensatsioonilised, skandaalsed või konfliktised lood, kuid tegu on praeguse reaalse uudisvoo peegeldamisega kolme valitud kanali uudiste põhjal. Järgnevalt tuuakse skeem, mille alusel uudised valiti ja see kirjutatakse ka põhjalikumalt lahti.

Joonis 1. Uudiste valik eksperimendiks

Uudisloo valikul on arvestatud eelkõige riiki, kust uudis pärineb ning uudise valdkonda. Riigid on jaotatud kolme kategooriasse: A-kategooria (laialdaselt kajastatud ning geograafiliselt ja emotsionaalselt lähedased riigid), B-kategooria (meedias keskmiselt kajastatud ning geograafiliselt lähedasemad riigid) ja C-kategooria (geograafiliselt ning emotsionaalselt kauged riigid). Riikide kategoriseerimisel on aluseks võetud professor Peeter Vihalemma poolt kogutud andmed 1993-2010 aastail kolmes suuremas Eesti päevalehes kajastatud tähelepanu kohta erinevale maadele ning nende maade koht pingereas (Eesti Rahvusraamatukogu ja TÜ ajakirjanduse ja kommunikatsiooni instituudi 2011) (Lisa 3. Tabel 1).

Alates 2000ndast aastast on välisriikidega seonduvate uudiste kajastamise esiviisikus olnud samad riigid (Venemaa, USA, Soome, Suurbritannia ja Saksamaa), ainult järjestuses esines aastate jooksul mõningaid erinevusi. Andmetest tulenevalt said antud viis maad valitud A-kategooria riikideks. B-kategooria riikide all osutusid valituks antud pingereas 6-20ndal kohal

olevad riigid. C-kategooria riikide seas olid tabelist välja jäänud piirkonnad. Meetodi kriitikana võib seda märkida, et B-kategooria riikide valikul võinuks olla suurem vahe sees A-kategooria piirkondadega ning kohati sulanduvad A ja B kategooriad ühte.

Käesolevas bakalaureusetöös osutusid valituks viis teemavaldkonda. Lisaks seminaritöös (Pärn 2011) valitud valdkondadele: majandus, poliitika, kultuur ja meelelahutus, osutus antud töös valituks veel loodus. Kuna looduse valdkonna all on antud töös rohkem tegu katastroofi kajastavate uudistega, siis on järgnevas töös kajastatud antud valdkonna uudiseid katastroofi temaatika all. Tegu on praeguses meedias küllaltki laia kajastusega temaatikaga.

Uudisväärtuse kriteeriumite puhul on analüüsi huvides lisaks geograafilisele lähedusele eraldi välja toodud ka uudisartikli aktuaalsus. Uudisväärtuse kriteeriumite arvestamine toimub Hennoste (2001) poolt pakutud uudisväärtuse kriteeriumite määratluse põhjal. Käesoleva töö autor käsitleb kõrge uudisväärtusega lugudena uudiseid, mille puhul on esindatud kaks või enam tugevalt esinevat kriteeriumi. Madala uudisväärtusega uudislugudeks on ühe või mitme nõrga uudisväärtuse kriteeriumi olemasolu. Samuti on Hennoste (2001) välja toonud, et kõiki kriteeriume ei hinnata alati võrdselt ning sellisel juhul on mõjukus, prominentsus ning ebatavalisus tugevama väärtusega. Aktuaalsuse hindamine toimub töö autori teadmiste alusel uudisloo päevakajalisuse osas – aktuaalsetena hinnati uudiseid, mis on olnud pikaajaliselt kõneaineks või mille sündmus on toimunud äsja. Uudised, mis on olnud pikemat aega meedias aktuaalsed ning seetõttu kohati ülekajastatud, sest ei paku inimestele enam nii suurt kõneainet (nt Saksamaa eurolaulu konkursil esineb vaid üks laulja), on märgitud mitteaktuaalseks.

Paremaks võrdlemiseks on järgnevalt tabel (vt Tabel 1), milles on välja toodud kasutatud artiklite pealkirjad ning omadused. Uudisväärtuse lahtris on tabelis kajastatud uudisväärtuse kriteeriumide arv, mis antud artiklis tugevamal või nõrgemal määral esines. Sisu lahtris on silmas peetud uudise üldist temaatikat, mida artikkel edasi kandis. Täispikkuses artiklid on välja toodud lisades (Lisa 1).

Tabel 1. Ülevaade eksperimendiks kasutatud katserühma artiklitest

Artikli pealkiri	Piirkond	Valdkond	Uudisväärtus	Aktuaalsus	Sisu	Liigitus
Suurbritannia majandus kasvas oodatust vähem	A	Majandus	2	Mitteaktuaalne	Negatiivne	Kõva
Moskvas on käimas homofobia-vastane nädal	A	Poliitika	4	Aktuaalne	Neutraalne	Pehme
Saksa eurolaulu konkursil esineb vaid üks laulja	A	Kultuur	2	Mitteaktuaalne	Neutraalne	Pehme
Soome jõudnud radiatsioon endast ohtu ei kujuta	A	Loodus	3	Aktuaalne	Positiivne	Pehme
Naine ründas Gauguini maali	A	Meelelahutus	3	Mitteaktuaalne	Negatiivne	Pehme
Kreeka annab pensionäridele 100 miljonit eurot	B	Majandus	1	Mitteaktuaalne	Positiivne	Kõva
Lätis langes Üksmeele Keskuse toetus	B	Poliitika	1	Mitteaktuaalne	Neutraalne	Kõva
Prantsuse kokakunstist sai UNESCO kultuuripärand	B	Kultuur	2	Mitteaktuaalne	Positiivne	Pehme
Jaapani tuumajaamast lekib merre radioaktiivset vett	B	Loodus	4	Aktuaalne	Negatiivne	Pehme
Berlusconi ilmus Milanos kohtu ette	B	Meelelahutus	4	Aktuaalne	Negatiivne	Pehme
Islandi president tervitas rahva trotsi	C	Majandus	2	Aktuaalne	Negatiivne	Kõva
Jeemenis ja Süürias nõutakse riigipea lahkumist	C	Poliitika	3	Aktuaalne	Negatiivne	Kõva
Teadlased avastasid Indiast senitundmatu keele	C	Kultuur	2	Mitteaktuaalne	Positiivne	Pehme
Sula põhjustas Albaanias suured üleujutused	C	Loodus	1	Mitteaktuaalne	Negatiivne	Pehme
Kasahstanis avati maailma suurim telk	C	Meelelahutus	1	Mitteaktuaalne	Positiivne	Pehme

Kontrolluudiste puhul on omavahel vahetatud A, B ja C kategooria riigid. Sealjuures on vähesel määral uudiseid ka ümber tehtud või vahetatud vajaliku piirkonna samaväärse uudise vastu, et need oleks lugeja jaoks usutavamad. Kuna geograafilist lähedust on arvestatud ka uudisväärtuse kriteeriumide tugevuse mõõtmisel, siis vahetusest tulenevalt muutus mõnel juhul ka uudisväärtuse kriteeriumi tugevus (geograafiline lähedus) ja aktuaalsus. (vt Tabel 2)

Tabel 2. Ülevaade eksperimendiks kasutatud kontrollrühma artiklitest

Artikli pealkiri	Piirkond	Valdkond	Uudisväärtus	Aktuaalsus	Sisu	Liigitus
Kreeka majandus kasvas oodatust vähem	B	Majandus	1	Mitteaktuaalne	Negatiivne	Kõva
Prantsusm eurolaulu konkursil esineb vaid üks laulja	B	Kultuur	1	Mitteaktuaalne	Neutraalne	Pehme
Astanas on käimas homofoobia-vastane nädal	C	Poliitika	3	Aktuaalsus	Neutraalne	Pehme
Islandile jõudnud radiatsioon endast ohtu ei kujuta	C	Loodus	2	Aktuaalne	Positiivne	Pehme
Naine ründas Gaugini maali	B	Meelelahutus	2	Mitteaktuaalne	Negatiivne	Pehme
Süüria annab pensionäridele 100 miljonit eurot	C	Majandus	3	Aktuaalne	Positiivne	Kõva
Soomes langes Üksmeele Keskuse toetus	A	Poliitika	1	Mitteaktuaalne	Neutraalne	Kõva
India kokakunstist sai UNESCO kultuuripärand	C	Kultuur	1	Mitteaktuaalne	Positiivne	Pehme
Venemaa tuumajaamast lekitab merre radioaktiivset vett	A	Loodus	6	Aktuaalne	Negatiivne	Pehme
Indoneesia parlamendisaadik astus porno vaatamise tõttu tagasi	C	Meelelahutus	2	Mitteaktuaalne	Negatiivne	Pehme
Obama avaldab järgmise aasta eelarveplaani	A	Majandus	3	Mitteaktuaalne	Negatiivne	Kõva
Prantsusmaal on taas pead tõstmas parempopulism	B	Poliitika	2	Mitteaktuaalne	Neutraalne	Pehme
Teadlased avastasid Saksamaalt senitundmatu keele	A	Kultuur	3	Mitteaktuaalne	Positiivne	Pehme
Sula põhjustas Austrias suured üleujutused	B	Loodus	2	Aktuaalne	Negatiivne	Pehme
Suurbritannias avati maailma suurim telk	A	Meelelahutus	2	Mitteaktuaalne	Positiivne	Pehme

2.2. Valim

Bakalaureusetööle eelnenud seminaritöös toimus meetodi testimine, kus oli valimiks võetud 10 üliõpilast, kellest 4 majandusteaduskonna, 4 ajakirjanduse ja kommunikatsiooni ning 2 loodusvalade tudengid (Pärn 2011). Antud töö põhjal selgus, et nii erinevate teaduskondade tudengite puhul tulevad suuremal määral esile erialased eelistused ning sellest tulenevad andmete variatsioonid. Kõigi tudengitega viidi eksperiment läbi eraldi ning seetõttu võis esineda ka ülesande tutvustamisest tulenevaid erinevusi, mis võisid mõjutada tulemusi.

Oluline on, et test- ja kontrollgrupp oleksid võimalikult sarnased ning et nad saaksid eksperimendi käigus ühesuguse kohtlemise osaliseks (välja arvatud eksperimendiks vajalik erinevus) (Babbie 2004: 235). Valimi ühtlustamiseks toimus bakalaureusetöö eksperiment sotsiaal- ning haridusteaduskonna tudengite seas ning see viidi läbi ajakirjanduse ning kommunikatsiooni instituudis loetavas massiloengus. Väike ning homogeenne valim on sihilik, et oleks võimalik inimeste tausta põhjal paremini välja lugeda, millest mingid eelistused võisid ilmned. Üliõpilased pole tüüpiline kiht rahvast ning sellega õpib tudengite suhtumisest, aga mitte ühiskonna (Ibid: 235). Eksperimendi puhul kiputakse kasutama sarnase taustaga valimit, et mõõta teatud kindla grupi eelistusi ning meetodi õnnestumisel on võimalik teha antud katset ka teistele ühiskonna gruppidele. Seetõttu võib antud eksperimendi põhjal välja tuua ainult sotsiaal- ja haridusteaduskonna, täpsemalt ajakirjanduse ja kommunikatsiooni instituudi (põhiliselt esimese kursuse) tudengite eelistusi välisuudiste valdkonnas. Selguse mõttes on ajakirjanduse ja kommunikatsiooni instituudi tudengeid järgnevas töös käsitletud tudengitena.

Valimi suurus oli 30 inimest: 15 katserühma ning 15 kontrollrühma ankeeti täitnud tudengit. Kontrollrühm sai muudetud tingimustega lehed, et mõõta geograafilise läheduse aspekti teiste kriteeriumide kõrval ning lisaks selle kontrollida, kas kahe rühma vahel esineb sarnaseid uudise valiku eelistusi. Valimisse sattunud tudengite vanus jäi vahemikku 19-24, kellest 21 olid naised ja 9 mehed. Sealjuures oli 25 tudengit vanusega 19 ja 20. Valimis oli kolm eesti ja soome-ugri keeleteaduste ning üks haridusteaduskonna tudeng, ülejäänud 26 olid ajakirjanduse ja kommunikatsiooni eriala bakalaureuseõppe tudengid. Nendest 27 olid esimese kursuse, kaks teise kursuse ning üks kolmanda kursuse tudeng.

Tudengitel paluti hinnata etteantud uudiseid enda isiklikest eelistustest lähtuvalt kõige enam ning kõige vähem huvitavateks. Selleks oli neil palutud järjestada artiklid skaalal 1-15, millest 1 oleks huvitavaim ning 15 ebahuvitavaim uudis. Kuna tegu oli küllaltki väikese valimiga, siis tulemuste analüüsil ei keskenduta statistilistele seosekordajatele. Artiklid on järjestatud mediaani ja aritmeetilise keskmise põhjal ning seejärel on analüüsitud äärmisi tulemusi saanud uudiseid. Lühidalt on välja toodud ka keskmise tulemuse ning uudise omaduste vahelised korrelatsioonid ning võrreldud neid seminaritöös (Pärn 2011) saadud tulemustega.

2.3. Eksperimendi situatsioon

Eksperimendi läbiviimiseks koostas töö autor kahele A4 leheküljele paigutatud artiklitest välisuudiste lehe. Katse läbiviimise ajaks oli 12. aprill. Autor pöördus valimis olnud tudengite poole massiloengus ja korraga, paludes neil uurida ja lugeda etteantud konstrueeritud ajalehte ning seejärel vastata ankeedis olevatele küsimustele. Kontrollgrupile jagati sama ülesanne, kuid erinevus tulenes uudiste erinevusest. Aega kulus selleks keskmiselt 15 minutit. Kuna inimesed selekteerivad igapäevaelus loetavaid uudiseid ja keskenduvad enda jaoks huvitavatele teemadele, siis võib antud tulemust pidada küllaltki adekvaatseks meediatarbimise peegeldamiseks.

Ankeet sisaldas katseks vajalikku uudiste järjestamist ning sellele järgnes lühike osa täpsustavate küsimustega eelnevalt antud vastustele ning üldistele arvamussuundadele välisuudiste ning nende kajastuse osas. Eksperimendiks loodud katserühma välisuudiste leht ning ankeet on täiskujul lisades (Lisa 2). Kontrollrühma leht ning ankeet on analoogsed, kuid muudetud uudistega. Ankeet sisaldas täpsustavaid küsimusi, millistel põhjustel valiti teatud uudis esimesele või viimasele kohale ning mille põhjal valiti ettepoole paigutatud uudised. Lisaks sellele paluti valida kolm valdkonda, mis välisuudise puhul kõige enam huvi pakuvad ning anda üldine hinnang Eesti ajakirjanduse välismaa-kajastusele. Sellele järgnesid isikut puudutavad küsimused.

3. Tulemused

3.1. Sissejuhatus

Tulemuste analüüs keskendub eelkõige äärmisi hinnanguid saanud uudislugudele. Analüüsil kasutatakse nii eksperimendis saadud andmeid kui ankeedis märgitud vastuseid. Tulemused on andmete paremaks võrdlemiseks järjestatud mediaani põhjal, sest see on vähem mõjutatud ekstreemalsete hinnangute poolt, kuid välja on toodud ka aritmeetiline keskmine. Põhitähelepanu on pööratud tudengite poolt märgitud viie huvitava ning viie ebahuvitava uudise omaduste mõõtmisele. Teisisõnu keskendub analüüsiosa eelkõige äärmisi hinnanguid saanud uudistele, sest nende osas on inimestel selgemini väljakujunenud eelistused ning neid on kergem määratleda. Pingereas keskmisele kohale paigutuvad uudised, mis tekitavad vähem emotsioone ning nende järjestus ei pruugi omada huvitatuse seisukohalt olulist tähtsust.

Analüüsi järgmises osas on välja toodud tabel, kus on koos mõlema rühma tulemused, millest on eemaldatud äärmuslikke hinnanguid andnud tudengite huvide järjestus, sest need moonutavad tegelikke tulemusi. Selle põhjal saab võrrelda, millisel määral sarnanesid või erinesid katse- ja kontrollrühma tulemused omavahel ning ankeedis märgitud tulemustega. Analüüsi eelviimases osas on välja toodud aritmeetilise keskmise ja uudise omaduste omavahelised korrelatsioonid, kõrvutatud saadud tulemusi seminaritöös (Pärn 2011) ning ankeetide põhjal saadud tulemustega. Sellele järgneb lühike kokkuvõte ankeedis märgitud üldisele rahulolule välis-kajastuse osas.

3.2. Tudengite jaoks huvitavamad uudised

Järgnevalt on toodud katse- ja kontrollrühma tulemuste tabelid (Tabel 3 ja Tabel 4), milles on näidatud, millised välisuudised pälvisid tudengite seas kõige enam tähelepanu. Sellele järgneb antud uudiste analüüs, et leida põhjendusi, miks just need uudised tudengitele suuremat huvi pakkusid ning kõrgema hinnangu said. Tulemused on järjestatud mediaani põhjal. Aritmeetilise keskmise ning mediaani põhjal koostatud pingeread langesid suuremalt jaolt omavahel kokku. Mida väiksem number tabelis, seda kõrgema koha sai uudis uudistehierarhias lugeja poolt.

Tabel 3. Katserühma tulemused (huvitavad uudised)

Artikli pealkiri	Huvitatus															Keskm.	Me
Jaapani tuuma-jaamast lekib merre radioaktiivset vett	1	1	1	1	10	1	1	1	1	6	4	7	1	2	1	2,6	1
Soome jõudnud radiatsioon endast ohtu ei kujuta	2	3	8	3	1	5	4	7	3	1	9	8	5	3	2	4,2666	3
Teadlased avastasid Indiast senitundmatu keele	6	8	4	5	2	8	10	2	11	3	6	1	2	1	15	5,6	5
Berlusconi ilus Milanos kohtu ette	7	2	6	6	9	2	9	4	2	15	15	4	7	14	4	7,0666	6
Naine ründas Gauguini maali	12	11	2	4	6	6	12	10	12	2	2	6	10	6	10	7,4	6

Jaapani tuumajaamast lekib merre radioaktiivset vett

Tegu on viimase paari kuu jooksul palju kõneainet pakkunud temaga, mis sai koheselt väga aktuaalseks. Kuna tegemist on niivõrd suure katastroofiga, siis vaatamata geograafiliselt kaugemale piirkonnale, on see ka Eesti inimeste jaoks väga mõjukas uudis. Tugevalt kerkivad esile veel ebatavalisus ning konflikt, mis muudavad selle artikli kõrge uudisväärtusega looks. Neli tudengit paigutasid antud uudise madalamale kohale ning seda põhjendasid nad sellega, et antud temaatika on laialdaselt meedias kajastatud ning on kaotanud nende silmis uudisuse, aktuaalsuse.

Soome jõudnud radiatsioon endast ohtu ei kujuta

Antud artikli näol on tegu Jaapani tuumajaamaga seotud uudisega, mis on kõrge aktuaalsusega ning mõjukas. Kuna tegu on geograafiliselt lähedase piirkonnaga, siis kasvab mõjukuse olulisus veelgi. Antud uudise puhul omabki kõige suuremat tähtsust mõjukus ning otsene seotus Eestiga.

Teadlased avastasid Indiast senitundmatu keele

Antud artikkel on valimis olnud uudistest ajakirjanduse ja kommunikatsiooni, eesti ja soome-ugri keeleteaduse ning haridusteaduskonna (humanitaarteaduse) tudengite jaoks kõige erialasem uudis. Uudisväärtustest on nõrgalt esindatud mõjukus ning ebatavalisus.

Berlusconi ilmus Milanos kohtu ette

Artikkel on kõrge uudisväärtusega. Uudis on küllaltki aktuaalne, sest antud temaatikat on meedias vahelduva eduga lahatud pikema perioodi vältel. Berlusconi näol on tegemist

prominendiga, kelle vastu on esitatud süüdistused, mis on vastuolus kõrgelt riigiametnikult oodatava mentaliteediga. Sellest tulenevalt on uudis konfliktne kui ka ebatavaline.

Naine ründas Gauguini maali

Tegu on meelelahutusliku uudisega, mille puhul juba pealkiri tõmbab lugejate tähelepanu. Kuna uudis kajastab Ameerikas toimunud kurioosumit, siis tuleb mängu ka emotsionaalne lähedus, sest eestlastele meeldib lugeda Ameerikas toimuvast. Kõige suurem rõhk ongi suurel ebatavalisusel, sarnaselt kuulsale uudisele inimesest, kes hammustab koera (Hennoste 2001:31) ning esineb ka konfliktisus. Üldiselt on tegu kõrge uudisväärtusega looga.

Tabel 4. Kontrollrühma tulemused (huvitavad uudised)

Artikli pealkiri	Huvitatus															Keskm.	Me
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15		
Venemaa tuuma-jaamast lekib merre radioaktiivset vett	3	2	2	1	1	1	1	1	1	1	1	1	2	1	4	1,5333	1
Teadlased avastasid Saksamaalt senitundmatu keele	13	7	10	3	2	2	5	3	4	4	8	10	1	3	5	5,3333	4
Süüria annab pensionäridele 100 miljonit eurot	4	3	1	8	11	7	10	8	5	5	5	5	3	12	9	6,4	5
Sula põhjustas Austrias suured üleujutused	12	5	9	6	6	13	4	2	2	7	6	2	6	4	8	6,1333	6
Islandile jõudnud radiatsioon endast ohtu ei kujuta	9	8	11	7	4	5	3	4	14	10	15	3	13	2	3	7,4	7

Venemaa tuumajaamast lekib merre radioaktiivset vett

Tegu on eksperimendiks valitud uudiste seas kõige rohkem uudisväärtuse kriteeriume sisaldava looga. Seda on näha ka tudengite poolt jagatud hinnangute põhjal, sest uudis paigutati kümne tudengi poolt esikohale. Sama teemat kajastav uudis paigutus esikohale ka katserühmas. Antud uudise erinevus katserühma uudisest on muudetud geograafiline piirkond ning eestlaste jaoks pigem suurema prominendi kajastamine. Kuigi antud artikkel sai kontrollrühmas väiksema keskmise tulemuse, siis paigutus uudis muudatustele vaatamata mõlemas rühmas esikohale.

Teadlased avastasid Saksamaalt senitundmatu keele

Kuna valimis olid ajakirjanduse ja kommunikatsiooni, eesti ja soome-ugri keeleteaduse ning haridusteaduskonna (humanitaarteaduse) tudengid, siis tegu on antud eriala tudengite jaoks kõige erialasema uudisega. Uudisväärtustest on nõrgalt esindatud mõjukus ja ebatavalisus ning tegu on

geograafiliselt ja emotsionaalselt lähedase piirkonnaga, kuid antud uudise puhul mängib arvatavasti kõige suuremat rolli erialane huvi selle teema vastu. Muudetud tingimustele vaatamata asetus antud uudis mõlemas rühmas viie kõige huvitavama uudise sekka.

Süüria annab pensionäridele 100 miljonit eurot

Süüria on viimaste kuude jooksul toimunud valitsusevastaste rahutustega seoses meedias aktuaalne piirkond olnud. Kuna inimesed on harjunud Süüria kohta negatiivsetest teemadest ning valitsuse probleemidest lugema, siis võib antud uudis, et valitsus hakkab pensionäridele toetust maksma, mõjuda ebatavalisena. Tavapärase ettekujutus vaesest riigist läheb vastuollu suurte summadega, mida sealsetele elanikele lubatakse. Artiklis on esindatud ka nõrk konflikt. Tegu on pigem tugeva kui nõrga uudisväärtusega uudisega. Lugejahuvi tekib ilmselt vastuolu tõttu tema eelteadmiste ja uudise sõnumi vahel.

Sula põhjustas Austrias suured üleujutused

Üleujutustega seotud uudised on praegu Eesti meedias küllaltki aktuaalsed. Kuigi meedias võib tihti lugeda uudiseid erinevate üleujutuste kohta kaugemates piirkondades, siis võib geograafiline lähedus antud loo puhul suurendada sündmuse aktuaalsuse ning mõjukuse taset. Katserühmas olnud uudis Albaania üleujutustest ei pruugi lugeja jaoks seetõttu sellisel määral päevakajaline tunduda. Kindlasti omab katastroofi kajastava uudise puhul suurt tähtsust geograafiline piirkond, kuid kui tegu on Eestile kaugema riigiga, siis ei saa uudist pidada otseselt mõjukaks. Antud uudise puhul on tegu pigem madalama uudisväärtusega looga, kus kerkib esile nõrk konflikt. Tudengite jaoks võis antud uudise puhul rolli mängida ka see, et Tartus on üleujutused pigem aktuaalne teema. Teisest küljest on tegu noorte jaoks küllaltki populaarse reisisihtpunktiga, kus võib leiduda ka sõpru ja tuttavaid, kelle heaolu pärast muret tuntakse.

Islandile jõudnud radiatsioon endast ohtu ei kujuta

Antud artikli näol on tegu tuumajaamakatastroofiga seotud uudisega, mis on kõrge aktuaalsusega ning mõjukas. Muudetud geograafiliste tingimustega sama teemat kajastav uudis paigutus katserühmas kõrgemale positsioonile (teisele kohale). Katserühma uudise puhul oli tegu geograafiliselt Eestile lähema piirkonnaga (Soome) ning seetõttu võis ka mõjukuse aspekt tugevamalt esineda. Olenemata muudetud läheduse aspektist paigutus antud uudis nii katse- kui

kontrollrühmas esimese viie uudise sekka. Samuti on antud artikli puhul uudis tugevalt seotud ka Eestiga ning seetõttu võis lugeja jaoks huvipakkavam tunduda.

3.3. Tudengite jaoks vähem huvitavad uudised

Järgnevalt on toodud eksperimendi tulemused tudengite poolt ebahuvitavateks märgitud uudistest (Tabel 5 ja Tabel 6). Sellele järgneb antud uudiste analüüs, et leida põhjendusi, miks just need uudised tudengitele väiksemat huvi pakkusid ning madalama hinnangu said. Tulemused on järjestatud mediaani põhjal. Mida suurem arv tabelis, seda madalamale positsioonile jäi uudis uudistehierarhias.

Tabel 5. Katserühma tulemused (ebahuvitavad uudised)

Artikli pealkiri	Huvitatavus															Keskm.	Me
Kasahstanis avati maailma suurim telk	15	15	5	13	13	3	14	6	13	8	10	2	15	9	3	9,6	10
Sula põhjustas Albaanias suured üleujutused	3	10	7	10	12	12	13	12	7	9	8	10	11	7	14	9,6666	10
Islandi president tervitas rahva trotsi	11	13	11	11	8	15	5	14	4	11	12	11	9	12	8	10,333	11
Lätis langes Üksmeele Keskuse toetus	13	12	13	12	11	9	11	15	10	13	13	14	8	13	13	12	13
Saksamaa eurolaulu konkursil esineb vaid üks laulja	14	14	15	14	15	4	15	13	15	7	1	3	14	5	5	10,266	14

Kasahstanis avati maailma suurim telk

Tegu on meelelahutusliku uudisega, mis suurema osa tudengite jaoks ei paku kasulikku, harivat informatsiooni. Samuti on tegu eestlaste jaoks kauge piirkonnaga, mille kohta lugemine ei pruugi esmast huvi pakkuda. Tegu on nõrga uudisväärtusega looga, mis rõhub ebatavalisusele.

Sula põhjustas Albaanias suured üleujutused

Üleujutuste temaatika on Eestis kohati aktuaalne, kuid antud piirkond jääb kaugeks, et päevakajaliseks kerkida. Artikkel on nõrga uudisväärtusega, milles esineb vaid konflikt. Lisaks sellele domineerivad hetkeliselt väliskajastuses suuremad katastroofid ja konfliktid ning antud artikkel ei pruugi nende kõrval uudisekännist ületada.

Islandi president tervitas rahva trotsi

Antud uudise näol on tegu majanduslangust puudutava teemaga. Islandi maksuvõlg on pikema perioodi vältel olnud Euroopa jaoks aktuaalne teema, kuid tudengite jaoks ei pruugi tegu olla kuigi aktuaalse uudisega. Kuna uudis on geograafiliselt kauge, ei sisalda tudengitele kasulikku informatsiooni ega mõjuta otseselt Eesti elanikke, siis ei pruugi antud uudis olulist huvi tekitada.

Lätis langes Üksmeele Keskuse toetus

Tegu on kuiva ja kõva poliitikauudisega, mis kannab eelkõige informeerivat funktsiooni ning ainukese uudisväärtusena võib välja tuua geograafilise läheduse. Tudengite jaoks ei pruugi uudis sisaldada kasulikku informatsiooni ning võib eelkõige igavana tunduda.

Saksamaa eurolaulu konkursil esineb vaid üks laulja

Antud artiklit võib vaadelda ka meelelahutuslikuna, kuid antud töös paigutub kultuuriuudiste alla. Eurovisiooni temaatika on hetkel meedias küllaltki laialt kajastatud ning teatud gruppide jaoks aktuaalne, kuid aastatega on huvi Eurovisiooni vastu nooremate inimeste seas vähenenud. Seetõttu on uudist käsitletud tudengite jaoks pigem mitteaktuaalsena. Artiklis esineb ka nõrk prominentsus, kuid Eurovisiooni-väliselt pole tegu kuigi prominentse inimesega, mistõttu arvestab töö autor selle uudisväärtuse ka antud punktis välja. Kõige tugevamalt on antud uudises esindatud geograafiline lähedus ja ebatavalisus ning üldises kokkuvõttes on tegu madala uudisväärtusega artikliga.

Tabel 6. Kontrollrühma tulemused (ebahuvitavad uudised)

Artikli pealkiri	Huvitatavus															Keskm.	Me
	14	14	3	5	9	9	12	12	9	2	2	15	7	9	11		
Naine ründas Gaugini maali	14	14	3	5	9	9	12	12	9	2	2	15	7	9	11	8,8667	9
Obama avaldab järgmise aasta eelarveplaanid	11	12	5	15	7	4	7	9	15	8	7	4	11	14	12	9,4	9
Suurbritannias avati maailma suurim telk	2	10	4	13	15	11	8	15	12	14	11	11	13	15	6	10,667	11
Soomes langes Üksmeele Keskuse toetus	10	15	15	14	12	12	11	11	10	12	14	6	14	8	1	11	12
Prantsusmaa eurolaulu konkursil esineb vaid üks laulja	1	4	14	9	14	15	15	10	11	11	12	13	15	13	15	11,467	13

Naine ründas Gaugini maali

Meelelahutuslik uudis, mis katserühma puhul oli viie huvipakkuvaima uudise seas, on kontrollrühma puhul viimaste seas. Ainuke erinevus on asukohariik, mis katserühmal oli Ameerika ning kontrollrühma puhul Itaalia. Sellest tulenevalt langeb kindlasti uudisväärtuse tugevus, sest geograafilise läheduse aspekt väheneb. Tegu on endiselt konfliktse ning ebatavalise kurioosumiga. Põhjusena, miks antud artikkel on ebahuvitavaks märgitud, võib olla, et kontrollrühmas oli vähem tudengeid, kes huvituks meelelahutuslikest uudistest ning antud artikkel ei paku kasulikku ning harivat informatsiooni.

Obama avaldab järgmise aasta eelarveplaanid

Antud artikkel on pigem kõrge uudisväärtusega, sest esindatud on prominentsus, konflikt ning geograafiline lähedus. Uudise puhul võis valiku juures mängida rolli see, et artikli pealkiri ei kutsu uudist lugema. Tegu tundub olevat pigem kuivema ning kõva uudisega.

Suurbritannias avati maailma suurim telk

Tegu on meelelahutusliku uudisega, mis suurema osa tudengite jaoks ei paku kasulikku, harivat informatsiooni. Kuigi artikli puhul on tegu Eestile emotsionaalselt lähedase piirkonnaga, siis uudise sisu ning pealkiri ei ole piisavalt ebatavalised, et tekitada lugejas suuremat huvi. Antud uudis paigutus madalale positsioonile ka katserühma seas.

Soomes langes Üksmeele Keskuse toetus

Tegu on kuiva ja kõva poliitikauudisega, mis kannab eelkõige informeerivat funktsiooni ning ainukese uudisväärtusena võib välja tuua geograafilise läheduse. Tudengite jaoks ei pruugi uudis sisaldada kasulikku informatsiooni ning võib eelkõige igavana tunduda. Muudetud geograafiliste tingimustega sama uudise sisu edasi kandev artikkel paigutus hierarhias viimaste uudiste sekka ka katserühma puhul.

Prantsusmaa eurolaulu konkursil esineb vaid üks laulja

Antud uudist võib vaadelda ka meelelahutuslikuna, kuid paigutub siiski kultuuriuudiste alla. Eurovisiooni temaatika on praegu meedias küllaltki laialt kajastatud ning teatud gruppide jaoks

aktuaalne, kuid aastatega on huvi Eurovisiooni vastu nooremate inimeste seas vähenenud. Seetõttu on uudist käsitletud tudengite jaoks pigem mitteaktuaalsena. Kõige tugevamalt on antud uudises esindatud nõrk geograafiline lähedus ja ebatavalisus ning üldises kokkuvõttes on tegu madala uudisväärtusega artikliga, mis ei tekita tudengites huvi. Antud uudis paigutus huvi poolest viimasele kohale nii katse- kui kontrollrühmas. Geograafilise piirkonna muutmine huvitatuse taset antud uudise puhul märgatavalt ei mõjutanud.

3.4. Uudise valiku üldised tendentsid

Tulemuste jaotust võrreldes selgub, et teatud arv tudengeid on hinnanud uudiseid üldisest keskmisest erinevalt. Neid vastajaid võib pidada äärmusteks ning on andmete selgemaks ja paremaks võrdlemiseks tulemuste koondtabelist esialgselt eemaldatud. Uudiseid on võimalik paigutada pingeritta erinevate statistiliste meetodite põhjal. Antud juhul on kõige otstarbekam kasutada mediaani põhjal järjestamist, mis omakorda vähendab veelgi ekstreemsete väärtuste mõju, sest aritmeetiline keskmine on tugevamalt mõjutatav äärmiste tulemuste poolt.

Alljärgnevas tabelis (Tabel 7) on huvitatuse lahtrites kollasel taustal märgitud uudised, mille tudeng paigutas huvi poolest esimesele kohale, helekollasel taustal uudis, mis paigutus teisele kohale. Tumehallil taustal on uudised, mis pakkusid kõige vähem huvi ning heledama halliga on märgitud hinnangu põhjal eelviimasele kohale paigutunud uudised. Artiklite pealkirja lahtris on kahe rühma samaväärsed ning teineteisele vastavad uudised märgitud ühe värviga, et oleks võimalik paremini eristada ja võrrelda tulemuste jaotumist.

Tabeli visuaalse vaatluse tulemusena kerkib esile, et katse- ja kontrollrühm paigutasid esimestele ning viimastele kohtadele samalaadsed uudised. See kinnitab, et esinevad üldised sarnasused ja tendentsid uudiste valikul ning tulemused on omavahel võrreldavad. Suuremad paigutuslikud erinevused esinevad keskmisi tulemusi saanud uudisartiklite seas. Nende puhul on näha, et geograafiliselt ja emotsionaalselt lähedasemad või parasjagu aktuaalsed piirkonnad paigutusid ettepoole (Austria vs Albaania, Süüria vs Kreeka, Süüria vs Prantsusmaa, Moskva vs Astana, Ameerika vs Island, Suurbritannia vs Kreeka) (Tabel 7).

Eksperimendi järel täidetud ankeetides küsiti tudengitelt, mille põhjal nad paigutasid uudised esikohale, viimasele kohale või üldiselt ettepoole. Kõige enam märgiti ära, et uudis on praegu aktuaalne (20 korral) ning uudise valdkond pakub huvi (13 korral) (Joonis 2). Tabel 7 põhjal on võimalik näha sarnaseid tendentse. Aktuaalsed või erialaselt huvitavad uudised on tabeli tipus ning mõlema rühma puhul on näha sarnaseid uudise valiku eelistusi.

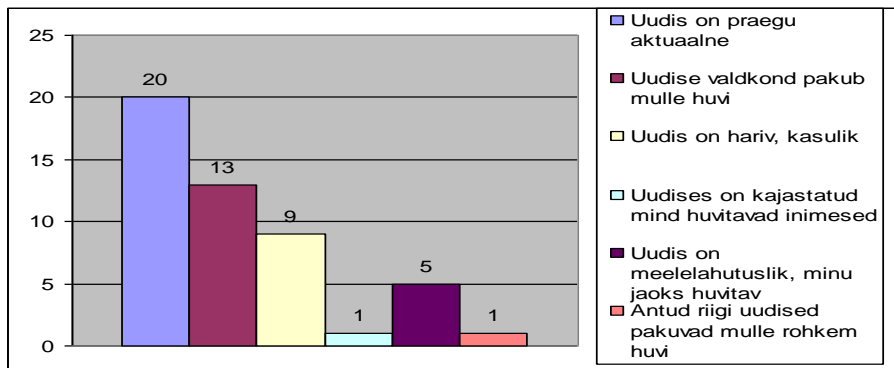
Tabel 7. Katse- ja kontrollrühma uudiste kokkuvõtlik huvitatuse järjestus

Artikli pealkiri	Huvitatavus											Keskm.	Me
Jaapani tuumajaamast lekib merre radioaktiivset vett	1	1	1	1	1	1	1	1	1	2	1	1,091	1
Venemaa tuumajaamast lekib merre radioaktiivset vett	1	1	1	1	1	1	1	1	1	2	1	1,091	1
Soome jõudnud radiatsioon endast ohtu ei kujuta	2	3	8	3	5	4	7	3	5	3	2	4,091	3
Teadlased avastasid Saksamaalt senitundmatu keele	3	2	2	5	3	4	4	8	10	1	3	4,091	3
Islandile jõudnud radiatsioon endast ohtu ei kujuta	7	4	5	3	4	14	10	15	3	13	2	7,273	5
Sula põhjustas Austrias suured üleujutused	6	6	13	4	2	2	7	6	2	6	4	5,273	6
Berlusconi ilus Milanos kohtu ette	7	2	6	6	2	9	4	2	7	14	4	5,727	6
Teadlased avastasid Indiast senitundmatu keele	6	8	4	5	8	10	2	11	2	1	15	6,545	6
Indoneesia parlamendisaadik astus porno vaatamise tõttu tagasi	2	3	14	14	6	3	6	4	8	5	11	6,909	6
Süüria annab pensionäridele 100 miljonit eurot	8	11	7	10	8	5	5	5	5	3	12	7,182	7
India kokakunstist sai UNESCO kultuuripärand	4	5	3	6	14	7	3	10	9	8	10	7,182	7
Jeemenis ja Süürias nõutakse riigipea lahkumist	5	6	12	8	14	2	8	5	6	10	7	7,545	7
Suurbritannia majandus kasvas oodatust vähem	4	9	14	7	7	6	11	8	3	4	12	7,727	7
Prantsuse kokakunstist sai UNESCO kultuuripärand	9	4	3	9	10	7	3	14	12	8	6	7,727	8
Moskvas on käimas homofoobia-vastane nädal	8	5	9	2	11	8	9	6	4	15	11	8,000	8
Obama avaldab järgmise aasta eelarveplaani	15	7	4	7	9	15	8	7	4	11	14	9,182	8
Prantsusmaal on taas pead tõstmas parempopulism	11	13	6	2	5	13	9	9	12	4	7	8,273	9
Naine ründas Gaugini maali	5	9	9	12	12	9	2	2	15	7	9	8,273	9
Kreeka majandus kasvas oodatust vähem	12	10	10	9	7	6	15	13	7	9	5	9,364	9
Naine ründas Gaugini maali	12	11	2	4	6	12	10	12	10	6	10	8,636	10
Kreeka annab pensionäridele 100 miljonit eurot	10	7	10	15	13	3	5	9	13	11	9	9,545	10
Sula põhjustas Albaanias suured üleujutused	3	10	7	10	12	13	12	7	11	7	14	9,636	10
Astanas on käimas homofoobia-vastane nädal	10	8	8	13	13	8	13	3	14	10	6	9,636	10
Islandi president tervitab rahva trotsi	11	13	11	11	15	5	14	4	9	12	8	10,273	11
Soomes langes Üksmeele Keskuse toetus	14	12	12	11	11	10	12	14	6	14	8	11,273	12
Lätis langes Üksmeele Keskuse toetus	13	12	13	12	9	11	15	10	8	13	13	11,727	12
Kasahstanis avati maailma suurim telk	15	15	5	13	3	14	6	13	15	9	3	10,091	13
Suurbritannias avati maailma suurim telk	13	15	11	8	15	12	14	11	11	13	15	12,545	13
Prantsusmaa eurolaulu konkursil esineb vaid üks laulja	9	14	15	15	10	11	11	12	13	15	13	12,545	13
Saksamaa eurolaulu konkursil esineb vaid üks laulja	14	14	15	14	4	15	13	15	14	5	5	11,636	14

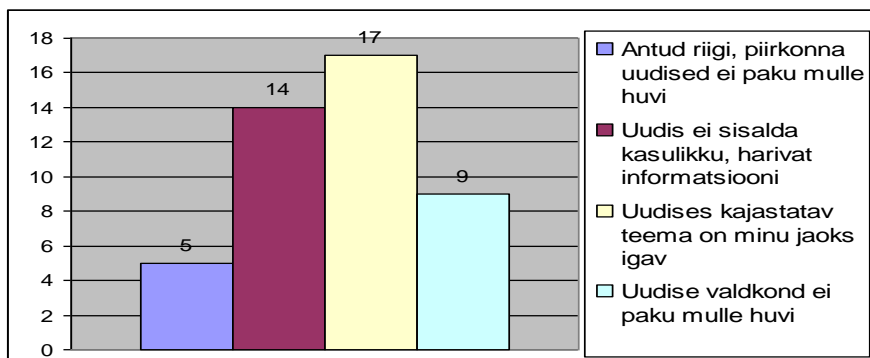
Viimasele kohale paigutasid tudengid uudised, milles kajastatav teema ei olnud nende jaoks huvitav (17 korral) või ei sisaldanud kasulikku informatsiooni (14 korral) (Joonis 3). Tabel 7 põhjal selgub, et nii katse- kui kontrollrühma tudengit paigutasid viimasele kohale sama uudise.

Tegu oli uudisega, mis ei sisaldanud kasulikku või harivat informatsiooni, mis tudengitele huvi pakuks.

Tabel 7 põhjal on märgata, et viimastele kohtadele paigutatunud uudised olid mõlemal rühmal samad. Uudised ei sisaldanud tudengite jaoks aktuaalset informatsiooni või olid üldiselt nende jaoks igavad.

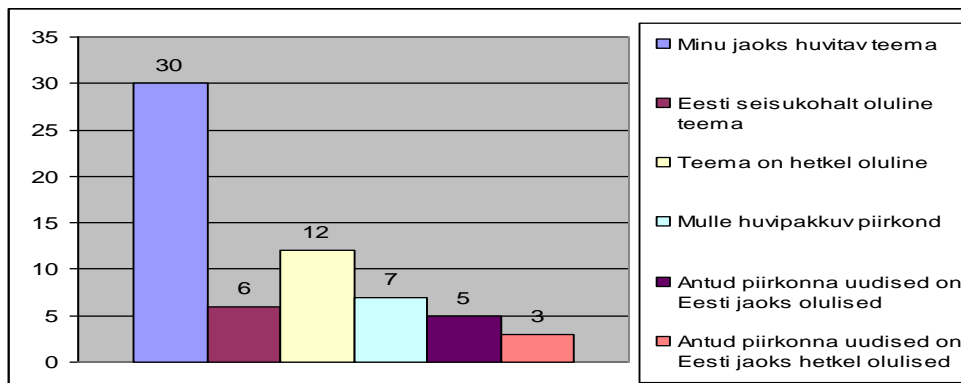

Joonis 2. Mille põhjal valisid tudengid esikoha uudise

Joonis 3. Mille põhjal valisid tudengid viimase koha uudise

Kõik ankeeti täitnud tudengid märkisid, et ettepoole paigutasid nad uudised, mille teema oli nende jaoks huvitav. Seega on tegu individuaalse või erialase huvi põhjal uudiste järjestamisega. Kuna tegu on enamjaolt ühe valdkonna tudengitega, siis need huvid võivad suures jaos kattuda (mida võib märgata ka Tabel 7. esile kerivatest tulemustest). Kaksteist tudengit märkisid ära ka variandi, et teema on hetkel oluline. See vastusevariant kannab edasi aktuaalsuse tähtsust uudiste eelistamisel.

Joonis 4. Mille põhjal valisid tudengid uudise, mille paigutasid ettepoole

3.5. Uudise omadused

Omadustena on vaatluse all uudisväärtuse kriteeriumid, valdkond ning liigendus. Analüüsis on kasutatud eksperimendile tuginedes leitud aritmeetilise keskmise ning uudise omaduste vahelist korrelatsiooni ning kõrvutatud saadud tulemusi ankeedis märgitud vastuste ning bakalaureusetöole eelnenud seminaritöö (Pärn 2011) tulemustega.

3.5.1. Uudisväärtuse kriteeriumid

Korrelatsioonikordaja põhjal on uudisväärtuste arvukuse ning huvitatuse aritmeetilise keskmise vahel tugev kahanev seos. Korrelatsioonikordaja on suurusjärgus $-0,72$ (Lisa 3. Tabel 2). Teisisõnu, mida suurem on aritmeetiline keskmine, seda väiksem on uudisväärtuste arv artiklis. Rohkem uudisväärtuse kriteeriume sisaldanud artiklid paigutasid uudiste hierarhias kõrgemale positsioonile. Sarnased tulemused tulid välja ka antud tööle eelnenud seminaritöö analüüsis (Pärn 2011), kus tuli välja seos, et enam huvi pälvinud uudiste seas olid artiklid, milles esines mitu tugevat uudisväärtuse kriteeriumi ning vähem huvi tekitanud artiklid sisaldasid üks või kaks nõrka uudisväärtuse kriteeriumit.

3.5.1.1. Lähedus

Antud eksperimendi puhul ei tulnud välja, et geograafiline või emotsionaalne lähedus mängiks uudise valiku puhul olulist rolli. Seda näitab ka korrelatsioonikordaja, mis väärtusega $0,08$ ei kinnita mingisuguse seose olemasolu. Samas võib märgata, et mõjuka uudise puhul (nt

katastroof) on geograafilisel lähedusel suurem mõju, kuid ebahuvitava uudise puhul ei mängi see olulist rolli (Lisa 3. Tabel 2). Ka tudengite poolt märgitud ankeetides tuli välja, et ainult üks tudeng paigutas uudise esimesele kohale seetõttu, et antud riigi uudis pakub talle rohkem huvi. Ebahuvitava uudise puhul toodi viie tudengi poolt välja, et antud riigi uudis ei paku neile huvi (Joonis 2, Joonis 3). Nende uudiste puhul, mis üldiselt ettepoole paigutati märgiti viieteistkümmel korral ära, et piirkond on vastajale huvipakkuv, antud piirkonna uudised on Eesti jaoks olulised või antud piirkonna uudised on Eesti jaoks hetkel olulised (Joonis 4).

Antud tööle eelnenud seminaritöös (Pärn 2011) võis näha sarnaseid tulemusi. Ei olnud võimalik kindlalt välja tuua, kas geograafiline piirkond mängis huvi suuruses tähtsat rolli. Pigem tuli välja tendents, et kui uudisloo sisu ei pälvi auditooriumi tähelepanu, siis see asetub madala huvitasemega lugude alla olenemata sündmuse toimumiskohast.

3.5.1.2. Aktuaalsus

Uudise aritmeetilise keskmise ning aktuaalsuse vaheline korrelatsioon on 0,5, mida võib pidada keskmise tugevusega seoseks. Visuaalse vaatluse põhjal on ka võimalik märgata, et aktuaalsed artiklid paigutusid hierarhias ettepoole ning mitteaktuaalsed allapoole (Lisa 3. Tabel 2). Ankeedis märgiti 20 tudengi poolt, et esimesele kohale paigutati uudis, mis on parasjagu aktuaalne (Joonis 2) ning üldiselt paigutati kaheteist tudengi poolt ettepoole uudised, mis on hetkel olulised, aktuaalsed (Joonis 4).

Seminaritöö (Pärn 2011) eksperimendis saadud tulemuste põhjal on märgata seose olemasolu tudengeid huvitavate ning parasjagu aktuaalsete uudislugude vahel. Samas tuleb siinkohal arvestada ka asjaoluga, et tugevamalt esindatud uudisväärtuse kriteeriumidega lugude puhul oli enamjaolt esindatud ka aktuaalsus ning seetõttu pole võimalik kindlalt väita, kas huvi suurus on seotud otseselt aktuaalsusega või üldiselt uudisväärtuse kriteeriumide tugevuse ning rohkusega.

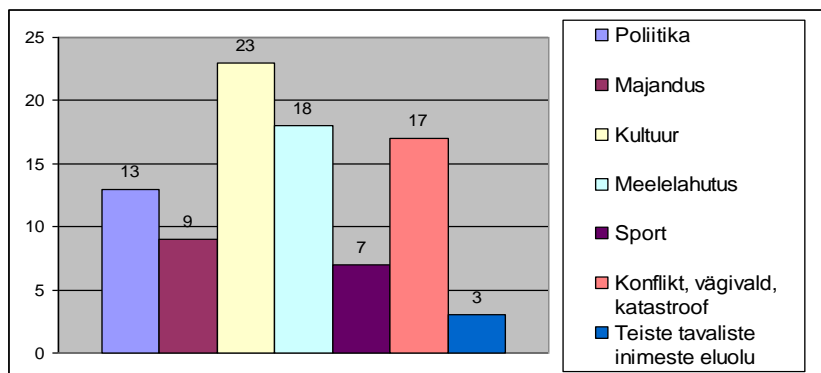
3.5.2. Uudise valdkond

Korrelatsioonikordaja põhjal ei ole uudisest huvitatuse ning temavaldkonna vahel märgatavat seost (-0,28) (Lisa 3. Tabel 2). Samas märgiti ankeedis 13 inimese poolt, et esikohale paigutati

uudis, mille valdkond pakub suuremat huvi (Joonis 2). Viimasele kohale asetunud uudise puhul märgiti üheksa inimese poolt, et valdkond ei paku huvi (Joonis 3).

Seminaritöös (Pärn 2011) selgus, et sarnaselt ankeedis märgitule pälvisid ka eksperimendi põhjal meelelahutuslikud uudised tudengite suurema tähelepanu. Teisena märgiti eksperimendis huvipakkuvate artiklitena majandusuudiseid, kuid ankeedi põhjal on poliitika ning konflikti lugemine huvipakkuvamad. Eksperimendi põhjal tuli välja küllaltki väheldane huvi kultuurivaldkonna vastu, mis ankeedis märgiti olulisemale kohale. Antud tulemuste põhjal on märgata seos tudengite huvi osas meelelahutuslike välisuudiste vastu, kuid lisaks sellele pakuvad huvi ka majandus- ning poliitikauudised.

Eksperimendi põhjal on keeruline öelda, kas teemavaldkonna ning huvitatuse vahel esineb seos, kuid ankeedis märgitu põhjal saab välja tuua valdkonnad, mille kohta tudengid märkisid suurema huvitatuse. Tudengitel oli palutud ära märkida kolm neid kõige enam huvitavat valdkonda. Tulemuste paremaks võrdlemiseks on kõik hinded ühtlustatud ühega.

Joonis 5. Tudengite huvi uudisvaldkondade vastu

Joonis 5 põhjal selgub, et tudengitele on enda sõnul kõige suurem huvi kultuuriuudiste (23 korral märgitud), seejärel meelelahutuse (18 korral) ning konflikti, vägivalla, katastroofide vastu (17 korral). Mõnevõrra väiksem huvi on poliitika (13), majanduse (9) ja spordi (7) vastu. Teiste tavaliste inimeste eluolu kohta meeldiks lugeda kolmel tudengil. (Joonis 5)

3.5.3. Uudise sisu tonaalsus ja liigitus

Valimis oli kümme positiivse, seitse neutraalse ning kolmteist negatiivse sisuga artiklit. Uudise sisu ning huvitatuse vahelise korrelatsioonikordaja suurus jäi kaduvväikeseks (0,01). Samas võib visuaalse vaatluse tulemusena märgata seda, et huvitavate uudiste seas on positiivsed ning negatiivsed uudised ning ebahuvitavate uudiste seas on rohkem neutraalse või tasakaalustatud sisuga uudiseid (Lisa 3. Tabel 2). Sellele vaatamata ei ole võimalik kindlalt öelda, kas uudise valiku puhul mängis mingit rolli ka uudise sisu tonaalsus. Teised uudise omadused on liiga tugevalt esindatud, et oleks võimalik antud aspekti mõõta.

Antud valimis oli üheksa kõva või pigem kõva uudist ning 21 pehmet uudist. Uudise liigitamise all on silmas peetud liigitamist kõvadeks ning pehmeteks uudisteks teemavaldkonna alusel, nagu Hennoste (2001) on välja pakkunud. Seega käsitleb töö autor kõvade uudistena majandust ning poliitikat käsitlevaid uudiseid ning pehmete uudistena meelelahutust, kultuuri, konflikti ning katastroofe käsitlevaid uudiseid (Ibid.: 24). Huvitatuse ning liigituse vahel esines nõrk korrelatsioon $-0,365$ (Lisa 3. Tabel 2). See tähendab seda, et nõrgalt esineb seos, et pehmed uudised pakuvad tudengitele rohkem huvi. Kuna puhtas vormis kõvasid uudiseid on tänapäeva meediast raske leida, siis on antud töös käsitletud kõvade uudistena ka selliseid artikleid, kus esines teatud pehme uudise elemente. Kuigi korrelatsioonikordaja põhjal tuli välja nõrga seose olemasolu, siis ei ole võimalik kindlalt väita, et huvitatuse puhul mängis rolli see, kas tegu oli pehme või kõva uudisega.

3.6. Rahulolu ajakirjanduse välissteemade kajastusega

Ankeedis antud vastuste põhjal hindavad 15 tudengit Eesti ajakirjanduse välismaaasteemade kajastust rahuldavaks. 14 tudengit hindavad ajakirjanduse tööd heaks ning üks tudeng väga heaks. Küsimusele, „Milliste valdkondade või piirkondade uudiseid sooviksite rohkem Eesti ajakirjanduses näha?“, tuli erinevaid vastuseid. Järgnevalt on edastatud põhiideed:

- Rohkem sooviks lugeda kultuuriuudiste kohta (8 tudengit märkisid selle ära)
- Ameerika kohta võiks rohkem uudiseid olla (4 tudengit)
- Naaberriikide uudiseid võiks rohkem kajastada. (4 tudengit)
- Eestit ja selle inimesi otseselt puudutavaid uudiseid. (2 tudengit)
- Vähem võiks olla majandusuudiseid ning rohkem põnevaid kultuurisündmusi.
- Puuduvad värsked sündmused ning uudsed vaatenurgad.
- Poliitika valdkonda võiks kajastada huvitavamalt.
- Eesti-Vene suhted võiks rohkem kajastada.
- Väliskonflikte, mis võivad mõjutada maailma.
- Aasia kohta sooviks rohkem uudiseid.
- Skandaalide taha kaduvaid tavalisi uudiseid.

Vastustest kerkis esile, et rohkem soovitakse lugeda erinevaid kultuuriuudiseid. Samuti see, et rohkem soovitakse saada informatsiooni naaberriikide ning Euroopa Liidu liikmete kohta. Rohkem uudiseid oodatakse ka Ameerikat ning Venemaad puudutavate teemade kohta. Poliitika ning majanduse valdkonnad on kajastatud kohati igavalt ning puuduvad uudsed vaatenurgad.

Üldiselt ei kritiseerita ajakirjanduse praegust tööd, kuid ettepanekuid välisuudiste kajastamise ning huvide osas esitati ikka. Üldised soovitused kajastavad soovi saada mitmekülgsemat maailmakajastust, värskemaid uudiseid ning vähem ainult skandaalidele keskenduvat kajastust.

4. Järeldused ja diskussioon

4.1. Järeldused

Käesoleva bakalaureusetöö eesmärgiks oli välja selgitada tudengite huvi välisuudiste vastu. Järgnevalt on toodud uurimisküsimuste kaupa välja põhilised uuringus saadud tulemused. Diskussiooni all on tulemuste rakendamise võimalused ning meetodi kriitika.

Uurimisküsimus 1. Milliste uudisväärtuse kriteeriumidega välisuudised pälvivad tudengite tähelepanu?

Tulemuste põhjal võib märgata seost, et välisuudiste puhul pälvivad tudengite tähelepanu enim aktuaalsuse ning mõjukuse kriteerium. Nende kõrval on tugevalt esindatud ka konflikti ning ebatavalisuse kriteeriumid. Hennoste (2001) on välja toonud, et osa autoreid vaatleb kriteeriume võrdsetena, osa tõstab mõned tähtsamaks. Sel juhul tõstetakse keskseks mõju, ebatavalisus ja prominentide osalemine. Samas võib kindlasti oletada, et konflikti ning ebatavalisuse kriteeriumid võivad hakata oma tähtsust kaotama, sest üldises uudistevoos domineerivadki antud kriteeriumidega uudislööd. Seetõttu võivad mõjukus ning aktuaalsus omada tähelepanu püüdmises suuremat olulisust.

Tulemuste põhjal ei ole võimalik kinnitada läheduse ning huvi omavahelise seose olemasolu. Andmete põhjal oli märgata, et kui artikli sisu ei paku tudengile mingisugust huvi, siis ei muuda ka läheduse aspekti muutmine huvitatuse määra oluliselt. Viimastele kohtadele paigutatud uudiste puhul (Kasahstanis/Suurbritannias avati maailma suurim telklaager, Lätis/Soomes langes Üksmeele Keskuse toetus, Saksamaa/Prantsusmaa eurolaulu konkursil esineb vaid üks laulja) ei muutnud geograafilise piirkonna vahetamine huvi suurust ning artiklid jäid kõigil juhtudel madala huvitatusega lugude hulka.

Sarnane joon esines huvipakkuvate uudiste seas, kus geograafilise piirkonna vahetamine ei muutnud huvi suurust (Jaapani/Venemaa tuumajaamast lekib merre radioaktiivset vett, teadlased avastasid Indiast/Saksamaalt senitundmatu keele, Soome/Islandile jõudnud radiatsioon endast ohtu ei kujuta). Nende uudiste puhul on teatud teised aspektid olulisemad ning geograafiline piirkond ei mängi nii suurt rolli. Samas oli märgata seost, et keskmist huvi tekitanud artiklite

puhul mängis riigi geograafiline ning emotsionaalne lähedus suuremat rolli. Kahe rühma võrdluses paigutasid samaväärsse artikli puhul ettepoole uudised, mis olid geograafiliselt või emotsionaalselt lähedasematest piirkondadest ning tahapoole kaugemate piirkondade uudised. Ankeetküsitluses tuli piirkondlik eelistamine tugevamalt esile ning pooled tudengitest vastasid, et ettepoole said paigutatud piirkonnad, mis pakkusid rohkem huvi. Antud tulemused ei kinnita aga seose olemasolu ega näita tugevaid tendentsi geograafiliselt ning emotsionaalselt lähedase piirkonna eelistamisele.

Nii eksperimendi kui ankeetküsitluse põhjal tuli esile, et aktuaalsus on uudisest huvitatuse tekkimisel tähtsal kohal. Uudiste hierarhias võis märgata, et valimis olnud tudengitele pakkusid enam huvi aktuaalsed uudised. Ankeedis märkis 20 tudengit, et esimesele kohale paigutasid nad uudise, mis parasjagu aktuaalne. Kaksteist tudengit märkisid ankeedis ära variandi, et paigutasid üldiselt ettepoole uudiseid, mis on hetkel olulised, aktuaalsed. Järelikult võib pidada aktuaalsust uudise puhul oluliseks kriteeriumiks huvi tekitamisel.

Kõige tugevam seos ilmnas uudisväärtuste arvukuse ning huvitatuse vahel. Korrelatsioonikordaja põhjal on uudisväärtuse kriteeriumide arvukuse ning huvitatuse aritmeetilise keskmise vahel tugev kahanev seos. Huvitavaks märgitud artiklite seas olid mitu tugevat uudisväärtuse kriteeriumi sisaldanud uudised. Ebahuvitavad uudised sisaldasid üks kuni kaks nõrka kriteeriumi. Uudisväärtuse kriteeriumide arvukus mõjutas valimis olnud tudengite huvi etteantud artiklite vastu küllaltki tugeval määral. Sellest tulenevalt võib järeldada, et kõrge uudisväärtusega ning mitu uudisväärtuse kriteeriumi sisaldavad artiklid pakuvad tudengitele enam huvi.

Bakalaureusetööle eelnenud seminaritöös (Pärn 2011) tuli tugevamalt esile läheduse kriteeriumi mõju. Valimis olnud tudengid märkisid huvitavate uudistena pigem lähedasma piirkonna uudised. Samas kerkis ka seminaritöös esile, et kui uudise sisu ei paku huvi, siis ei muuda ka geograafilise piirkonna vahetamine huvitatust. Seminaritöös (Pärn 2011) võis märgata ka aktuaalsete uudiste eelistamist mitteaktuaalsetele. Kõrgema positsiooni uudiste hierarhias saavutasid mitu tugevat uudisväärtuse kriteeriumi sisaldanud uudised. Kõige madalam huvitus oli üks kuni kaks nõrka uudisväärtuse kriteeriumi sisaldanud uudiste vastu. Seminaritöö (Pärn 2011) tulemused sarnanesid antud eksperimendi põhjal ilmnenu tulemustega.

Uurimisküsimus 2. Millised teemavaldkonnad pälvivad tudengite suurema tähelepanu?

Antud bakalaureusetöoks korraldatud eksperimendist on näha seos, et katastroofi kajastanud uudised pälvisid valimis olnud tudengite suurema tähelepanu. Samas ei saa kindlalt väita, et kõik katastroofist kirjutavad uudised tekitavad tudengites suurema lugemissoovi. Suurema huvitatusena lugude puhul mängis pigem suuremat rolli nende aktuaalsus, mõjukus ning uudisväärtuse kriteeriumide arvukus. Teemavaldkonna ning huvi vaheline seos on korrelatsioonikordaja põhjal peaaegu olematu. Statistiliste näitajate ning hierarhilise järjestuse põhjal ei ole võimalik märgata seost uudisest huvitatusena ning teemavaldkonna vahel.

Tulemus erines mõnevõrra ankeedis märgitust. Ka ankeedis oli märgitud suur huvi konflikti ning katastroofi kajastavate uudiste vastu. Siiski märgiti kõige suurem huvi kultuuri- ning meelelahutus uudiste vastu. Vähemal määral pakuvad valimis olnud tudengitele huvi poliitika, majandus ning sport. Antud tööle eelnenud seminaritöös (Pärn 2011) võis eksperimendi põhjal täheldada, et meelelahutus uudised pälvivad tudengite suurema tähelepanu ning kultuuri uudiste vastu oli kõige leigem huvi. Suur huvi meelelahutus uudiste vastu leidis märkimist ka ankeedis.

Eksperimendi ning ankeedi tulemused sarnanevad seega eelkõige katastroofi uudiste vastu märgitud huvide osas. Teiste valdkondade vastu esinev huvi jaguneb pigem võrdselt ning nii väikese valimi põhjal pole võimalik välja tuua seost valdkonna ning tähelepanu tekitamise vahel.

Kõik ankeeti täitnud tudengid märkisid, et ettepoole paigutasid nad uudised, mille teema oli nende jaoks huvitav. Samuti märkisid 13 tudengit, et esimesele kohale paigutatud artikli puhul pakkus huvi uudise valdkond. See ei viita konkreetselt teatud valdkonna või teema vastu suurema huvi esinemist. Pigem kinnitab individuaalse ning erialase huvi olulisust lugemissoovi tekkimisel. Valdkond on tudengite endi sõnul nende jaoks oluline, kuid eelistustest ei tule välja üldisi tendentse. Kuna eksperimendiks oli valitud võimalikult homogeenne valim, et oleks paremini märgata erialaste uudiste olulisust, siis kerkis esile, et valimis olnud tudengid märkisid ära suure huvi kultuuri uudiste vastu ning rohkem huvi tunti keeleuudist kajastanud artikli vastu.

Uurimisküsimus 3. Millise liigenduse ning sisuga uudislööd tõmbavad lugejate tähelepanu?

Antud töö põhjal on keeruline öelda, kas teatud sisu või liigendusega uudised pakuvad lugejatele suuremat huvi. Eksperimendi põhjal tuli nõrgalt esile see, et tudengitele meeldib lugeda rohkem

pehmete kui kõvade uudiste kohta. Samas on puhtal kujul kõvade uudiste leidmine järjest keerulisemaks läinud ning ka antud töö puhul said märgitud kõvadeks uudiseks sellised artiklid, mis puhtal kujul kõva uudise kriteeriume ei täida.

Uudise sisu osas ei kerkinud esile tugevaid tendentse, kuid ülevaatlikust tabelist võis märgata, et tudengitele pakuvad huvi pigem negatiivseid ja positiivseid kui neutraalseid uudised. Samas võisid teised uudise omadused antud tulemuste tekkimisel avaldada tugevat mõju, mistõttu ei saa analüüsi järel kindlalt väita, et uudise sisu või liigendus avaldaks huvitatuse puhul olulist mõju.

Uurimisküsimus 4. Kuidas hindavad eksperimendis osalenud tudengid Eesti ajakirjanduse välismaa-kajastust?

Tudengid hindasid Eesti ajakirjanduse taset ning välismaa-kajastust ligikaudu pooltel juhtudel (14) heaks ning pooltel juhtudel (15) rahuldavaks. Üks tudeng märkis, et peab ajakirjanduse välismaa-kajastust väga heaks. Üldises plaanis võib tudengite hinnangut välisuudiste kajastamisel pidada pigem positiivseks või neutraalseks. Enim kordi toodi välja soov lugeda lehest rohkem kultuuriuudiste kohta. Veel toodi välja, et soovitakse rohkem lugeda Euroopa Liidu maade, USA, Põhjamaade ning lähinaabrite tegemiste kohta. Seminaritöös (Pärn 2011) antud vastuste põhjal hindasid tudengid Eesti ajakirjanduse taset ning välismaa-kajastust pigem positiivselt. Samuti märgiti, et soovitakse rohkem lugeda Euroopa Liidu, Põhjamaade ning lähinaabrite kohta.

4.2. Diskussioon

Antud bakalaureusetöö keskendub huvi uurimisele välisuudiste valdkonnas. Töö keskmes ei ole ajakirjanduses käsitlevate uudiste osakaal ning omadused, vaid auditooriumi huvid välisuudiste tarbimisel. Rahulolu uurimisega Eesti ajakirjanduse välismaa-kajastusse selgus, et valimis olnud tudengid eelistaksid leida välisuudistes rohkem teemasid Põhjamaade, USA, Euroopa Liidu ning naaberriikide kohta. Samuti eelistaksid nad lugeda mitmekesisemaid ning tasakaalustatud uudislugusid ja rohkem kultuurivaldkonda käsitlevaid teemasid.

Kui seminaritöö (Pärn 2011) puhul kerkis esile probleem, et valimis olnud tudengid olid liiga erineva tausta ning erialaga, siis antud valim moodustus eelkõige ajakirjanduse ning

kommunikatsiooni tudengitest (26 tudengit). Eesmärgiks oli valida võimalikult homogeenne valim, et oleks võimalik paremini analüüsida saadud tulemusi. Samuti on oluline, et katse- ja kontrollrühma liikmete taustad oleks võimalikult sarnased. Täna sellele võis kergemini märgata, et uudiste eelistamisel tulevad mängu erialased soovid ja huvid.

Eksperimendi jaoks valitud artiklid oleks pidanud olema tugevamalt eristatavate omadustega. Riikide puhul pidanuks valima tugevama diferentseerituse astmega piirkondi. Kohati olid C-kategooria riigid lähedasemaks muutunud kui mõned B-kategooria riigid, sest neid oli antud ajal ajakirjanduses sellisel määral käsitletud, et aktuaalsed piirkonnad muutusid ka emotsionaalselt lähedasemaks. Samuti oli A- ning B-kategooria riikide vahel liiga nõrk joon ning riigid ei eristunud teineteisest piisaval määral. See raskendas läheduse aspekti mõõtmist ja analüüsimist.

Uudisväärtuse kriteeriumite jaotus nõrgaks ning tugevaks peaks olema paremini eristatav rohkemate või vähemate kriteeriumide esinemise näol. Sellega muutuks tulemused paremini võrreldavaks ning analüüsitavaks. Erinevate uudisväärtuse kriteeriumide olulisuse mõõtmine on keeruline, sest kohati domineerivad huvitatuse määramisel teised uudisväärtuse kriteeriumid. Kindla kriteeriumi olulisuse määramisel peaks kas suurendama mõõdetavate ühikute arvu või keskenduma kindlale kriteeriumile, aspektile.

Kõvade ning pehmete uudiste ning huvi vahelist seost on antud katse kaudu keeruline mõõta. Teised aspektid ning omadused mängivad tähtsamat rolli ning ei lase antud omadusel uudiste eelistamisel esile kerkida. Uudise kvaliteedi mõõtmine peaks toimuma antud omadusele keskendudes, sest vastasel juhul domineerivad teised huvitatust mõjutavad kriteeriumid. Samuti on antud eksperimendiga keeruline mõõta uudise sisu tonaalsuse tähtsust. Uuritavate kriteeriumide arvukus muudab huvitatuse põhjusliku seose mõõtmise keeruliseks ning korrelatsioonikordaja võib olla mõjutatud teistest tulemustest.

Tulemuste analüüsist selgub, et toimetajate ning ajakirjanike põhimõte, uudiste selekteerimiseks lähtuvalt uudisväärtuse kriteeriumidest, täidab keskmisel määral oma ülesannet. Mõjukuse aspekt omab uudise valikul olulist tähtsust, kuid prominentsuse tähtsus ei tulnud antud katses esile. Konflikti ning ebatavalisuse puhul on oluline antud uudise eristumine üldisest uudisvoost, sest meedias domineerivad suurel määral antud kriteeriume omavad uudised ning seetõttu ei pruugi iga konfliktne ning ebatavaline uudis enam suurt huvi tekitada. Läheduse aspekt ei

omanud uudiste valikul olulist tähtsust ning sellele keskendumine ei pruugi olla meediakanali poolt õigustatud. Uudise puhul on mõjukuse kõrval olulisel kohal veel aktuaalsus, kuid antud eksperimendi põhjal selgus, et kõige määravamaks on individuaalne huvi uudises kajastatava teema vastu. Esile kerkis ka tugev seos uudisväärtuste arvukuse ja huvitatuse vahel. Mida rohkem uudis-väärtuse kriteeriume oli artiklis esindatud, seda suurema tähelepanu pälvis uudis lugejate seas.

Tulevikus on võimalik rakendada antud eksperimendimeetodit võrdluses siseuudistega ning sellega oleks võimalik mõõta üldist huvitatust välisuudiste vastu. Samuti on otstarbekas analüüsida antud meetodit kasutades erinevaid ühiskonnagruppe, et saada üldine pilt laiemal üldsuse eelistustest välisuudiste valdkonnas.

Kokkuvõte

Bakalaureusetöö keskendub välisuudiste kajastamisele ning tudengite huvile antud valdkonna vastu. Välisuudiste valdkonnas valitseb palju hüpoteese seoses lugejate huvi vähesuse ning välisuudiste mahtude vähenemisega. Seetõttu on oluline uurida, kas meedias kajastatavad uudised on lugejatele huvi pakkuvad, kas toimetajate ning ajakirjanike põhimõtted uudiste eelistamisel on põhjendatud või mängivad rolli teistsugused asjaolud. Antud töö eesmärk on anda ülevaade valimis olnud tudengite huvist välisuudiste osas uudisväärtuse kriteeriume, valdkondi ning kvaliteedi omadusi vaadeldes.

Töö teoreetiline osa andis ülevaate ajakirjanike rollist ühiskonnas, uudise definitsioonist ja omadustest ning välisuudiseid puudutavatest uuringutest. Palju on uuritud eelkõige ajakirjanduse poolt kajastatavaid uudiseid, sest tegu on meedia poolt kujundatava pildiga maailmast, mis võib kontrollida ühiskonna mõttemalle. Auditoriumi-poolsete huvide uurimine on siiani küllaltki kesine olnud, sest metoodikat selleks on keeruline leida ning vastused võivad olla kallutatud. Antud uurimisteema käsitlemine on oluline eelkõige sellest aspektist lähtuvalt, et see kajastab auditoriumi ning laiemas mõttes isegi ühiskonna väärtushinnanguid ning huvisid maailma osas.

Uurimismeetodiks oli eksperiment, mis käsitles tudengite huvi erinevate välisuudise artiklite osas. Tulemustest selgus, et huvi on suurem eeskätt kõrge uudisväärtusega ning aktuaalsete artiklite vastu. Huvide osas domineerisid loodusteemasid, kultuuri ning meelelahutuslikke uudiseid kajastavad valdkonnad. Väiksem huvi oli majanduse, poliitika ning spordi vastu. Riikide osas ei kerkinud esile eelistused geograafiliselt ning emotsionaalselt lähemate riikide vastu, kuid antud tulemus võis olla mõjutatud ka teistest kriteeriumidest ning omadustest. Kriteeriumide puhul olid tugeva väärtusega mõjukuse ning aktuaalsuse olemasolu, kuid üldise lugejate tähelepanu saavutasid rohkemate kriteeriumidega lood.

Antud töö annab ülevaate auditoriumi huvidest ning ootustest meedias kajastatavate välisuudiste osas. Töö laiendamine erinevatele uurimisrühmadele peaks andma meediaorganisatsioonidele parema ülevaate või kinnistama praegusi teadmisi eestlaste huvidest maailmas toimuvate sündmuste osas. Lisades eksperimenti siseuudised, oleks võimalik mõõta ka üldist lugejate huvi rahvusvaheliste uudiste vastu võrdluses riiklike uudistega.

Summary

The bachelor's thesis "Students' Interest in Foreign News" focuses on foreign news coverage and students' interest in this area. In the field of foreign news there are a lot of hypotheses about readers' lack of interest and decreasing volumes. It is therefore important to examine whether the news in media is interesting to readers, whether the principles of journalists and editors in news preference are reasonable or other circumstances play a role. The purpose of this work is to give an overview about students' interest evaluating news value criteria, news areas and quality.

The theoretical part of the work provided an overview about journalist role in society, the definition of news and studies about the foreign news. So far there has been more research about the news that media provides because it shapes the picture about the world and might control the thoughts of society. Investigating the audience interests has been quite sparse so far because it is difficult to find the right methodology and the given answers might be biased. This research is an important issue in this particular viewpoint that it reflects the audience and broader thinking even the society's values and interests about the world.

Research method was an experiment on students' interest in the various articles of foreign news. The results showed that there is particularly high interest for the articles that have high news value and for the articles that are actual and influential. Nature themes, culture and entertainment news dominated when talking about students' interests. Lower interest was shown for the news talking about economy, politics and sport. From the results it did not come forth if there were preferences for geographically and emotionally closer countries.

Kasutatud kirjandus

- Babbie, E. R. (2004). *The Practice of Social Research*. Belmont: Wadsworth, 230-250
- Bogart, L. (1989). *Press and public: who reads what, when, where, and why in American newspapers*. Hillsdale, NJ: Lawrence Erlbaum Associates.
- Dorman, W. A. & M. Farhang. (1988). *The U.S. Press and Iran: Foreign Policy and the Journalism of Deference*. Berkley: University of California Press.
- Foote, J. S. (1998). *Live from the trenches: the changing role of the television news correspondent*. Carbondale: Southern Illinois University Press
- Galtung, J. & M. H. Ruge (1970). The structure of Foreign News. The presentation of the Congo, Cuba and Cyprus Crises in Four Foreign Newspapers. J. Tunstall (toim.). *Media Sociology: a Reader*. London: Constable, 259-298.
- Golan, G. J. & Thomas, J & Wanta, W. (2010). *International media communication in a global age*. New York: Routledge. New York.
- Harrison, J. (2006). *News*. London and New York: Routledge
- Hennoste, T. (2001). *Uudise käsiraamat. Kuidas otsida, kirjutada, toimetada ja serveerida ajaleheuudist*. Tartu: Tartu Ülikooli Kirjastus
- Hess, S. (1996). *International news and foreign correspondents*. Washington, D.C: The Brooklin Institution.
- Janda, K. & Berry, J. M. & Goldman, J. (2008). *The Challenge of Democracy: American Government in a Global World*. Boston: Wadsworth
- Kahane, H. & Cavender, N. (2006). *Logic and contemporary rhetoric: the use of reason in everyday life*. Belmont: Thomson Wadsworth
- Kase, K. (2005). *Välisilm Postimehes 2003-2004*. Elektrooniline bakalaureusetöö. Ajakirjanduse ja kommunikatsiooni instituut, Tartu Ülikool, Tartu.
- McQuail, D. (2003). *McQuaili massikommunikatsiooni teooria*. Tõlge eesti keelde. Tartu: Tartu Ülikooli Kirjastus.
- Pärn, K. (2011). *Tudengite huvi välisuudiste vastu*. Seminaritöö. Tartu Ülikool, ajakirjanduse ja kommunikatsiooni instituut
- Reimer, B. (1994). *The Most Common of Practices on Mass Media Use in Late Modernity*. Stockholm: Almqvist & Wiksell International.

Rutšaikov, D. (2005). *Eesti, Saksa ja Briti kvaliteetlehtede geograafiline horisont 2004-2005*. Elektrooniline bakalaureusetöö. Ajakirjanduse ja kommunikatsiooni instituut, Tartu Ülikool, Tartu.

Shoemaker, P.J. (1991). *Gatekeeping*. Newbury Park etc: Sage

Tamm, L (2010). *Uudiste valiku kriteeriumid Postimehes: intervjuud toimetajatega*. Elektrooniline bakalaureusetöö. Tartu Ülikool, ajakirjanduse ja kommunikatsiooni instituut.

Tiffen, R. (1978). *The news from Southeast Asia: the sociology of newsmaking*. Institute of Southeast Asian Studies

Vihalemm, P. (2004) *Maailm Eestist väljaspool: kogemus ja kontaktid, huvid ja hoiakud*. V. Kalmus, M. Lauristin ja P. Pruulmann-Vengerfeldt (toim.), Eesti elavik 21. sajandi algul: ülevaade uurimuse Mina. Maailm. Meedia tulemustest. Tartu: Tartu Ülikooli Kirjastus, 75-80.

Vihalemm, P. (2011). *Maad, millele kolmes juhtivas Eesti päevalehes osutati enim tähelepanu 1993-2010*. Eesti Rahvusraamatukogu, TÜ ajakirjanduse ja kommunikatsiooni instituut

Vihalemm, T. (1999). Meediatarbimise globaalsed ja lokaalsed orientatsioonid Eestis. Vetik, Raivo (Toim.). *Eesti inimarengu aruanne 1999*. Tallinn: UNDP. 45-53

Wallis, R. & S. J. Baran. (1990). *The known world of broadcast news: international news and the electronic media*. New York: Routledge. 245-254

Westerståhl J. & F. Johansson (1994). *Foreign News: News Values And Ideologies*. European Journal Of Communication, 9, 1, 71-89.

Eksperimendiks kasutatud originaalartiklite viited:

Aasaru, H. (2011). Lätis langes Üksmeele Keskuse toetus. *ERR*, 2. veebruar, URL (kasutatud mai 2011) <http://uudised.err.ee/index.php?06223504>

Aasaru, H. (2011). Saaksamaa eurolaulu konkursil esineb vaid üks laulja. *ERR*, 3. veebruar (kasutatud mai 2011) <http://uudised.err.ee/index.php?06223566>

Barker, A. & M. Steinglass, & A. Ward. (2011). Islandi president tervitas rahva trotsi. *E24*, 11. aprill, URL (kasutatud mai 2011) <http://www.e24.ee/?id=417280>

Kahu, O. (2011). Jaapani tuumajaamast lehib merre radioaktiivset vett. *ERR*, 2. aprill, URL (kasutatud mai 2011) <http://uudised.err.ee/index.php?06226674>

Koit, R. (2011). Soome jõudnud radiatsioon endast ohtu ei kujuta. *ERR*, 25. märts, URL (kasutatud mai 2011) <http://uudised.err.ee/index.php?06226276>

Koppel, K. (2011), Berlusconi ilmus Milanos kohtu ette. *ERR*, 11. aprill, URL (kasutatud mai 2011) <http://uudised.err.ee/index.php?06227113>

Koppel, K. (2011). Indoneesia parlamendisaadik astus porno vaatamise tõttu tagasi. *ERR*, 11. aprill, URL (kasutatud mai 2011) <http://uudised.err.ee/index.php?06227104>

Koppel, K. (2011). Obama avaldab järgmise aasta eelarveplaanid. *ERR*, 14. veebruar, URL (kasutatud mai 2011) <http://uudised.err.ee/index.php?06224070>

Koppel, K. (2010). Prantsuse kokakunstist sai UNESCO kultuuripärand. *ERR*, 16. november, URL (kasutatud mai 2011) <http://uudised.err.ee/index.php?06219369>

Koppel, K. (2010). Suurbritannia majandus kasvas oodatust vähem. *ERR*, 23. aprill, URL (kasutatud mai 2011) <http://uudised.err.ee/index.php?06201501>

Koppel, K. (2010). Teadlased avastasid Indiast senitundmatu keele. *ERR*, 6. oktoober, URL (kasutatud mai 2011) <http://uudised.err.ee/index.php?06216846>

Linkgreim, I.-G. (2011). Prantsusmaal on taas pead tõstmas parempopulism. *ERR*, 29. märts, URL (kasutatud mai 2011) <http://uudised.err.ee/index.php?06226450>

Maiberg, T. (2011). Jeemenirs ja Süürias nõutakse riigipea lahkumist. *ERR*, 26. märts, URL (kasutatud mai 2011) <http://uudised.err.ee/index.php?06226305>

Nael, M. (2010). Sula põhjustas Albaanias suured üleujutused. *ERR*, 7. jaanuar, URL (kasutatud mai 2011) <http://uudised.err.ee/index.php?06190412>

Paris, K. (2011). Moskvas on käimas homofobia-vastane nädal. *ERR*, 2. aprill, URL (kasutatud mai 2011) <http://uudised.err.ee/index.php?06226689>

Raus, L. (2010). Kreeka annab pensionäridele 100 miljonit eurot. *E24*, 23. oktoober, URL (kasutatud mai 2011) <http://www.e24.ee/?id=330911>

Tael, T. (2011). Naine ründa Gauguini maali. *Õhtuleht*, 5. aprill, URL (kasutatud 2011) <http://www.oh tuleht.ee/421376>

Tamme, J. (2010). Kasahstanis avati maailma suurim telk. *Postimees*, 6. juuli, URL (kasutatud mai 2011) <http://www.postimees.ee/?id=284411>

LISAD

Lisa 1

Katserühma uudised:

Suurbritannia majandus kasvas oodatust vähem

Suurbritannia majandus kasvas selle aasta esimesel kolmel kuul oodatust aeglasemalt, sest 30 aasta karmim talveilm andis löögi jaemüügile ja tööstustoodangule, näitasid täna avaldatud ametlikud andmed.

Riikliku statistikaameti teatel kasvas sisemajanduse kogutoodang esimeses kvartalis 0,2 protsenti ehk ainult poole analüütikute prognoositud 0,4 protsendist, vahendas Reuters.

Statistikaameti hinnangul võis jaemüügi ja tööstustoodangu oodatust väiksem kasv olla tingitud karmist talvest.

Vahendustegevust, hotelle ja restorane tabas 0,7-protsendine langus.

Moskvas on käimas homfoobia-vastane nädal

Moskvas on käimas "nädal homfoobia vastu", kus aktivistid kutsuvad geisid nii-öelda kapis välja tulema.

Ürituste korraldajad loodavad skeptilistele moskvalastele näidata, et seksuaalvähemused on samasugused inimesed nagu teisedki, vahendas "Aktuaalne kaamera".

"Sa pole asi, et istuda kapis," kuulutab Venemaa "nädal homfoobia vastu", katsudes näidata kõikidele teistele, et seksuaalvähemused pole mitte midagi muud kui normaalne osa ühiskonnast. Nii on nädala jooksul plaanitud näitusi, etendusi ja kontserte, aga mitte sageli seksuaalvähemustega seostatavat geiparaadi.

"Need euroopalikud pildid alasti meestest ning nahka rietatud ja maikades naistest pole see, mida tahab näha Vene ühiskond," rääkis geiaktivist Juri Maksimov. "Vene ühiskonnale on vaja näidata harilikke inimesi, kes elavad nende keskel ning suuremas osas neist ei erine."

Vene seksuaalvähemusi nõustavad ka esindajad Euroopast.

"Kui praegu on poliitika "ära küsi, ära ütle", siis ideaalses maailmas peaks olema nii, et sa ei peagi küsima ega ütleva, sest igaüks on lihtsalt see, kes ta on," nentis Hollandi saatkonna kultuuriatašee Adrian Paalm.

Kuid see pole lihtne.

"Enda kohta võin öelda, et olen ikka veel ühe jalaga kapis," ütles Arhangelskis elav Natalja. "Ma pole end avanud kõigile. Aga minu hinnangul - kui inimene on valmis seda sammu tegema, las teeb. Aga kui mitte, jumala eest, las siis istub seal."

Eelmine Moskva linnaeape Juri Lužkov leidis, et seksuaalvähemused on saatanast. Praegune võim hoiab vähemalt neutraalset positsiooni.

Saksamaa eurolaulu konkursil esineb vaid üks laulja

Saksamaa eurolaulu konkursil võistleb finaali pääsemise eest 12 laulu, kõiki neid esitab aga vaid üks laulja - mullune Eurovisiooni võitja Lena Meyer-Landrut, kelle isaisa on Tallinnas sündinud baltisakslane.

10.-14. mail Düsseldorfis toimuval Eurovisiooni lauluvõistlusel kuulatakse siis kindlasti Lena-Meyer-Landruti, sest teisi kandidaate ei ole, vahendasid välisagentuurid.

Ka sel korral valib võidulaulu publik. Esimest kuut laulu on Saksamaal juba kuulnud ja vaadatud, ülejäänud kuus esitatakse suurele publikule tuleval esmaspäeval.

18. veebruaril valib rahvas sõelale jäänud kuue laulu seast oma lemmiku. Sama laulja ei tähenda samalaadseid laule, sest nende hulgas on nii souli kui akustilist džassi.

Soome jõudnud radiatsioon endast ohtu ei kujuta

Soome kiirguskeskuse poolt Helsingi ja Rovaniemi õhus tuvastatud radioaktiivne jood endast ohtu ei kujuta.

Soome ajakirjanduse sõnumit, et radioaktiivne kiirgus on jõudnud Jaapanist Soome, kajastati ka meie meedias. Tegelikult oli Soomes avastatud radioaktiivse joodi kogus kaduvväike ja täiesti ohutu, vahendas "Aktuaalne kaamera".

Keskkonnaameti kiirgusseire peaspetsialist Alar Poldi kinnitusel tähendab see tuhande kuupmeetri suuruses ruumis vaid ühe aatomi lagunemist. "See on tõepoolest mõõteriistade ja detekteerimise piiril, aga ta jääb vähemalt miljon korda alla selle taseme, kui võiks rääkida mingisugusest ohust inimese tervisele," selgitas Polt.

Lubatud radiatsioonitasemest rääkides tõi Polt võrdluseks, et oma kodus on kõigil tegu sellest 200 000 korda kõrgema radoonitasemega.

Kuigi Fukushima tuumajaama ümbruses on radiatsiooni tase tõusnud ohtlikult kõrgeks, on meid lahutav 8000 kilomeetrit piisav vahemaa ja suurem kontsentratsioon siia ei jõua.

Naine ründas Gauguini maali

Washingtonis Ameerika Rahvusgaleriis tungis ameeriklanna Susan Burns reedel Paul Gauguini maalile vihahoos kallale.

Susan peksis maali "Kaks tahiitilannat" rusikatega ning tahtis seda kunstigalerii seinalt rebida, kirjutab BBC News.

Kohtudokumentide andmeil väitis ta hiljem, et prantsuse kunstnik on saatanast.

1899. aastal valminud maal, mis kujutab kaht paljastatud rindadega naist, oli õnneks plastkatte all ega saanud viga.

53aastane ründaja avaldas politseile arvamust, et tema meelest tuleks taies ära põletada. "Gauguini piltidel on alatus ja ta mõjub lastele halvasti. Tema maalil on kaks naist ja see on väga homoseksuaalne," seletas Burns.

Susan Burnsile esitati süüdistus varguse ja vara hävitamise katses. Naine on psühhiaatrilise ekspertiisini vahi all.

Kreeka annab pensionäridele 100 miljonit eurot

Kreeka valitsus teatas, et eraldab 100 miljonit eurot vanuritele, kelle aastane pension jääb alla 10 500 euro. Pensionilisa hakkavad seega kord aastas, igal detsembril, saama need inimesed, kelle pension jääb alla 13 700 krooni kuus.

Kui aastane pension on vähem kui 7000 eurot, siis ulatub pensionilisa 300 euroni. Kui vanuri aastane pension jääb 7000 ja 10 500 euro vahele, siis saab ta igal detsembril lisaks 100 eurot, [vahendas EUBusiness AFPd](#).

Teade pensionilisast tuli kolm nädalat enne kohalikke valimisi, mis on esimene tõeline proovikivi oktoobris võimule tulnud sotsialistlikule valitsusele.

Kreeka valitsuse karmid kokkuhoiumeetmed riigivõla vähendamiseks on kutsunud esile suuri avalikke proteste. Kärpeprogrammi raames on muuhulgas vähendatud tänavu pensione 10 protsenti. 100 eurot pensionäridele on kõik,

mis valitsusele võimalik anda, et aidata elanikkonna rühmasid, keda säästumeetmed on mõjutanud, teatasid rahandus- ja tööministeerium.

Lätis langes Üksmeele Keskuse toetus

Läti populaarseim partei on endiselt Üksmeele Keskus, kuid kui mullu novembris oli tal toetajaid 26,6%, siis jaanuaris ainult 19,8%, selgus uuringufirma Latvijas Fakti korraldatud küsitlusest.

19,4% küsitletuist toetasid kolmikliitu Ühtsus ja 14,5% Roheliste ja Talunike Liitu, vahendas [LETA](#).

6% valimisõiguslikest Läti kodanikest ütlesid, et kui jaanuaris oleks valimised, hääletaksid nad Kõik Lätile! - Isamaale ja Vabadusele/LNNK poolt ja 2,2% Hea Läti poolt.

17% küsitletuist vastasid, et nad ei ole veel otsustanud, millisele erakonnale oma hääle annaksid ning 16,5% ütlesid, et nad ei läheks valima.

Pärast möödunud aasta oktoobris toimunud parlamendivalimisi moodustasid Läti uue koalitsiooni valimisliit Ühtsus ja Roheliste ja Talunike Liit, millel on 100-kohalises seimis vastavalt 33 ja 22 kohta.

Prantsuse kokakunstist sai UNESCO kultuuripärand

Kenya pealinnas Nairobis täna toimunud UNESCO komitee istungil valiti Prantsuse toidukultuur vaimse kultuuripärandi nimekirja.

UNESCO ekspertide teatel vastas Prantsusmaa gastronoomia oma rituaalide ja serveerimisviisiga nimekirja lisamiseks vajalikele nõuetele, vahendas [BBC](#).

Prantsuse gastronoomia on komitee hinnangul sotsiaalne tava, mille eesmärk on pühitseda kõige tähtsamaid hetki inimeste elus. Oluline on eelkõige rituaal - kuidas toitu veiniga sobitatakse, lauda kaetakse ning lauanõud ja söögiriistad asetatakse.

Lisaks arvati kultuuripärandi hulka ka Mehhiko traditsiooniline toit.

Varem ei ole ükski rahvusköök sellesse nimekirja pääsenud.

Jaapani tuumajaamast lekib merre radioaktiivset vett

Jaapani Fukushima tuumajaama teise reaktori vigastatud betoonsüvendist lekib merre radioaktiivset vett, teatas jaama operaatorfirma Tepco.

Tepco teatel on lekkekohas mõõdetud kiirgustase 1000 millisiivertit. Jaapani tuumajärelevalve amet kinnitas samas, et Tepco teeb ettevalmistusi lekke peatamiseks, vahendas ERR-i raadiouudised.

Jaapani peaminister Naoto Kan külastas tsunaami tõttu laastatud alasid. Peaminister vestles ajutiselt laagris elavate põgenikega ning kinnitas, et valitsus teeb nendega koostööd. Ühe põgeniku sõnul pole aga evakuaatsioonikeskuses endiselt elektrit ega vett.

Pärast ringkäiku laagris käis Naoto Kan ka 20kilomeetrise raadiusega tuumaohutsoonis ja rääkis radiatsioonileketega võitlevate töolistega.

Berlusconi ilmus Milanos kohtu ette

Itaalias Milanos toimus kohtuprotsess peaminister Silvio Berlusconi üle, poliitikut süüdistatakse korruptsioonis.

Berlusconit süüdistatakse sellel kohtuprotsessil pettuses oma meediaettevõtte Mediaset filmi- ja teleõiguste müümisel, vahendas CNN.

Kohtuasi pole seotud teisega, kus peaministrit süüdistatakse alaealisele prostituudile seksi eest maksmises ja tema vanglast välja aitamiseks ametiseisundi kuritarvitamises.

Kokku on Berlusconi praegu seotud nelja kohtuasjaga, kuid ta ise eitab kõiki süüdistusi.

Islandi president tervitas rahva trotsi

Islandi president Olafur Ragnar Grimsson oli rahva poole pöördudes väljakutsuvas meeleolus.

Päev varem olid islandlased teist korda keeldunud maksmast Suurbritanniale ja Hollandile tagasi koos Icesave'i pangaga kaotsi läinud 4 miljardit eurot.

Ja sellest luges president välja kinnituse: otsus uuesti referendum korraldada oli õige.

«Rahvas on nüüd kaks korda selgelt oma sõna öelnud,» ütles Grimsson. «Teiste riikide liidrid ja rahvusvaheliste institutsioonide juhid peavad seda rahva tahte väljendust respektseerima.»

Presidendi sõnum oli suunatud Briti ja Hollandi valitsustele. Mõlemad töötasid, et annavad Islandi võla pärast kohtusse.

Sõnum oli mõeldud ka Euroopa Liidu kõrvadele – «Ei» on liitumisläbirääkimised küsimärgi alla asetanud.

Laiemas mõttes näis ta ka teistele välisvõlgade all vaaruvatele riikidele «Islandi mudelit» eeskujuks pakkuvat.

«Finantskriisidest ja pangakrahhidest tulenenud vaidluste lahendamisel tuleb lähtuda demokraatlikest printsiipidest,» ütles Islandi president.

Diil, mis seekord maha hääletati, oli eelmisest soodsam. Enamik Islandi 320 000 elanikust olid aga siiski resoluutselt seda meelt, et raha, mille välismaalased erapankade krahhidest kaotavad, ei tohiks nõuda maksumaksjate käest.

«Meie, islandlased, oleme auväärne rahvas, kes maksab alati oma arved. Kui meil on kodanikena õigus oodata antud olukorras ära, mida ütleb kohus. Et oleks selge, kes võla eest seaduslikult vastutab,» ütles Ei-kampaania juhtfigure Frosti Sigurjonsson.

Ilmselt lahendab tüli Euroopa vabakaubanduspiirkonna (EFTA) kohus Luksemburgis.

Veel hiljuti osutasid arvamusküsitlused sellele, et rahvaküsitlus lõpeb jaatava vastusega. Vastukampaania tegi aga võimsa lõpuspurdi, rõhudes islandlaste «kaasasündinud» iseseisvusele ja sõltumatusele.

Bifrosti ülikooli politoloog Eiríkur Bergmann hoiatas, et Islandi valitsusel läheb nüüd väga raskeks, kuid et ta võib kõigele vaatamata siiski püsima jääda. Nimelt panevad paljud islandlased riigi panganduskriisi juhtimise siiski opositsioonilise Iseseisvuspartei süüks.

«Eitav vastus räägib kõnekalt meie rahvuslikust identiteedist: me ei anna välissurvele järele,» ütles Bergmann. «Kasulik või mitte, aga inimesi huvitavad rohkem põhimõtted.»

Jeemenis ja Süürias nõutakse riigipea lahkumist

Jeemeni president Ali Abdullah Saleh on lähedal kokkuleppe sõlmimisele opositsiooniga võimu üleandmiseks; meeleavaldused kestavad ka Süürias, kus nõutakse president Bashar al-Assadi lahkumist.

Jeemeni pealinnas Sanas on presidendi vastased endiselt Taghyeeri väljakul, et nõuda 32 aastat võimul olnud Ali Abdullah Salehi lahkumist. Toetajate ees esinenud Saleh väljendas valmisolekut lahkuda, kuid ainult siis, kui võim antakse kindlatesse kätte, ning pakkus, et aasta lõpuks võiks võimu üle anda. See aga tema vastu meelt avaldavaid inimesi ei rahulda, vahendas "Aktuaalne kaamera".

Tahame, et president astuks samme, mis on reaalsed. Meie vajame muutust, muutust paremuse suunas," ütles meelevaldaja Usama Darwish.

Viimaste teadete kohaselt ongi president Saleh pidanud taas opositsiooniga läbirääkimisi enda lahkumise üle ning on ühe allika sõnul lähedal kokkuleppe sõlmimisele opositsiooniga. Jeemeni president oleks kolmas riigipea Araabias, kes on Mohammed Bouazizi enesesüütamise järel Tuneesias tekkinud rahutuste laines sunnitud võimult lahkuma.

Sügavaima kriisiga on silmitsi ka Süüria president Bashar al-Assad. 11 aastat võimutsenud mees toetub šiitidest vähemusele alaviitidele. Riigipea on keerulises olukorras, sest sõjavägi koosneb enamjaolt kutsealustest, kes on sunniidid ja kes peavad vägivalda kasutama oma hõimlaste vastu.

Eilse valitsusvastase meelevalduse mahasurumise käigus hukkus ametlikel andmeil 13, aktivistide teatel 25 inimest. Meelevalduste keskpunktis on Deraa linn, kus täna süüdati nii Baathi partei kui ka politsei hoone. Süütamistest on teatatud ka rannikulinnas Latakias.

Sotsiaalvõrgustikus Facebook on kutsutud kõiki üle riigi meelt avaldama. Keskvõim on proovinud aga tundeid rahustada, vabastades 260 vangi. Samuti on Bashar al-Assad lubanud tühistada 49 aastat kestnud eriolukorra ning vabamat meedia- ja parteiseadust.

Teadlased avastasid Indiast senitundmatu keele

Ühendriikide keeleteadlased teatasid, et avastasid India kirdeosast väljasuremisohus koro keele, mida kõneleb umbes 800 inimest.

Teadusele tundmatu keel sattus uurijate tähelepanu alla National Geographicu India-ekspeditsioonil, vahendas [CNN](#).

Kaduvate keelte ja kultuuride uurimisele pühendunud ekspeditsiooni juhtinud Swarthmore'i kolledži lingvistikaproffessor K. David Harrison ütles, et koro keel kuulub Hiina-Tiibeti keelkonna Tiibeti-Birma rühma, mis koosneb umbes 400st peamiselt Aasia ida-, kesk-, lõuna ja kaguosas räägitavast keelest. Samas keelertihmas on ka tiibeti ja birma keel.

Varem ei ole India keelevaatlustel seda keelt avastatud, samuti ei ole selle olemasolu üles tähendatud ei rahvaloendustel ega ka rahvusvahelistes registrites.

Koro keelt antakse põlvest-põlve edasi suuliselt. Mõned selle keele sõnad kattuvad teiste samas piirkonnas kasutatavate keelte sõnavaraga, kuid rohkem on keelel ühist kaugemal ida pool räägitavate milangi ja tani keelega. Harrison rõhutas, et koro on teistest kohalikest keeltest täiesti erinev ja näiteks sealne aka keel ja koro keel erinevad teineteisest umbes samavõrra, nagu jaapani ja inglise keel.

Aka keelt kasutasid teadlaste sõnul piirkonnas ajalooliselt orjakauplejad ning hüpoteesi kohaselt võisid koro keele tuua endaga kaasa orjad, kuid oletuste kinnitamiseks tuleb veel palju uurida ning teadlased naasevad Indiasse novembris.

Keele avastamine on Harrisoni sõnul tähtis, kuna selle abil jõuab meieni senisest hoopis teistsugune vaatenurk, ajalugu, mütoloogia, tehnoloogia ja grammatika.

Kuna äsjaavastatud keelt rääkivatest inimestest on ainult mõni üksik alla 20aastane, tähendab see, et keele püsimine on ohus.

Iga kahe nädala tagant sureb maailmas välja üks keel. 2100. aastaks kaob prognooside kohaselt rohkem kui pool praegu maailmas räägitavast 6910 keelest.

Sula põhjustas Albaanias suured üleujutused

Lume sulamine ja vihasajud põhjustasid Põhja-Albaanias suured üleujutused, mille tõttu on sajad perekonnad sunnitud kodudest lahkuma.

Pärast mitmepäevast vihasadu ja lume sulamist on peaaegu 5000 hektarit maad ja seitse küla üle ujutatud. 527 perekonda on Shkoderi regioonist evakueeritud, vahendas [The Earth Times](#).

Albaania peaminister Sali Berisha rääkis olukorrast kui võimalikust katastroofist ning andis käsu evakueeruda. Paljud perekonnad keeldusid kodudest lahkumast, kuna kartsid kaotada oma karja, mis on peamine sissetulekuallikas maapiirkondades.

Kasahstanis avati maailma suurim telk

Ülemaailmsele majanduskriisile vaatamata püstitati Kasahstani pealinna Astanasse hiiglaslik telk, mille kõrgus on 150 meetrit ja pindala 94 000 ruutmeetrit.

Telgis, mille pindala on suurem kui kümme jalgpalliväljakut, on nii luksuslikke restorane, poode, parke, kontserdisaal, basseini, golfiväljak, kino ja isegi rand, vahendas [BBC](#).

Telk avati päeval, mil riigi president Nursultan Nazarbajev tähistab oma 70. sünnipäeva ning linna nimetamisest riigi pealinnaks möödus 13 aastat.

Telgis valitseb ka igavene suvi, sest kui talvel langeb temperatuur 30 külmakraadini, võimaldab eriline päikesevalgust neelav materjal nautida telgis suveilma. Telgi ehitamiseks kulus neli aastat.

Kontrollrühma uudised:

Obama avaldab järgmise aasta eelarveplaanid

USA president Barack Obama teeb täna teatavaks 2012. aasta eelarvekava, mis kärbib siseriiklikke kulutusi, vabariiklased ei pea aga kärpeid piisavaks.

Washington kavatseb kärpida USA eelarvedefitsiiti kümne aasta jooksul 1,1 triljoni dollari võrra, vahendas [BBC](#).

Kärped peaksid tabama kodude kütet, kogukondade arendamist ja haridust. Valge Maja eelarvedirektori Jack Lew sõnul vähendatakse paljude programmide rahastamist.

Eeldatavasti kavatseb Obama anda osariikidele rohkem vabadust töötushüvitiste maksmiseks. Samuti teeb ta teatavaks 18 miljardit dollarit maksva kava ülikiire internetiühenduse tagamiseks ja 8 miljardi dollari suuruse kava kiirraudteede arendamiseks.

Laupäeval rääkis Obama oma iganädalalases pöördumises, et valitsus peab vöö pingule tõmbama. "Eelarve nõuab Washingtonilt vahendite piires toimetulekut ja samas ka meie tulevikku investeerimist," lausus riigipea. "See kärbib seda, mida me ei saa endale lubada, et maksta selle eest, milleta me hakkama ei saa. Nii teevad rasketel aegadel pered ja nii peab ka meie riik tegema".

Vabariiklased ja demokraadid ei ole ühel meelel defitsiidi vähendamiseks ja majanduse taastamiseks tehtavate kärpete ulatuses. Esindajatekojas enamuses olevad vabariiklased peavad kärpeid liiga tagasihoidlikeks, et defitsiiti ohjeldada. Esindajatekoja spiiker, vabariiklane John Boehner rääkis, et eelarvekava näeb jätkuvalt ette liigseid kulutusi, liigset laenamist ja maksustamist.

Seetõttu töötab üksmeelele jõudmiseks kuluda suurem osa aastast, enne kui eelarve kongressis hääletusele pannakse. Selle finantsaastaga jõuab USA eelarvedefitsiit 1,48 triljoni dollarini, mis moodustab ligi kümme protsenti sisemajanduse kogutoodangust.

Soomes langes Üksmeele Keskuse toetus

Soome populaarseim partei on endiselt Üksmeele Keskus, kuid kui mullu novembris oli tal toetajaid 26,6%, siis jaanuaris ainult 19,8%, selgus uuringufirma Findlandias Fakti korraldatud küsitlusest.

19,4% küsitletuist toetasid kolmikliitu Ühtsus ja 14,5% Roheliste ja Talunike Liitu. 6% valimisõiguslikest Soome kodanikest ütlesid, et kui jaanuaris oleks valimised, hääletaksid nad Kõik Soomele! - Isamaale ja Vabadusele/LNNK poolt ja 2,2% Hea Soome poolt.

17% küsitletuist vastasid, et nad ei ole veel otsustanud, millisele erakonnale oma hääle annaksid ning 16,5% ütlesid, et nad ei läheks valima. Pärast möödunud aasta oktoobris toimunud parlamendivalimisi moodustasid Läti uue koalitsiooni valimisliit Ühtsus ja Roheliste ja Talunike Liit, millel on 100-kohalises seimis vastavalt 33 ja 22 kohta.

Teadlased avastasid Saksamaalt senitundmatu keele

Ühendriikide keeleteadlased teatasid, et avastasid Saksamaa kirdeosas väljasuremisohus koro keele, mida kõneleb umbes 800 inimest.

Teadusele tundmatu keel sattus uurijate tähelepanu alla National Geographicu Saksa-ekspeditsioonil, vahendas [CNN](#).

Kaduvate keelte ja kultuuride uurimisele pühendunud ekspeditsiooni juhtinud Swarthmore'i kolledži lingvistikaproffessor K. David Harrison ütles, et koro keel kuulub Germaani keelkonna Letseburgi rühma, mis koosneb umbes 400st peamiselt Saksa ida-, kesk-, lõuna ja kaguosas räägitavast keelest.

Varem ei ole Saksamaa keelevaatlustel seda keelt avastatud, samuti ei ole selle olemasolu üles tähendatud ei rahvaloendustel ega ka rahvusvahelistes registrites.

Koro keelt antakse põlvest-põlve edasi suuliselt. Mõned selle keele sõnad kattuvad teiste samas piirkonnas kasutatavate keelte sõnavaraga. Harrison rõhutas, et koro on teistest kohalikest keeltest täiesti erinev ja näiteks sealne alamsaksa keel ja koro keel erinevad teineteisest umbes samavõrra, nagu jaapani ja inglise keel.

Alamsaksa keelt kasutasid teadlaste sõnul piirkonnas ajalooliselt orjakauplejad ning hüpoteesi kohaselt võisid koro keele tuua endaga kaasa orjad, kuid oletuste kinnitamiseks tuleb veel palju uurida ning teadlased naasevad Saksamaale novembris.

Keele avastamine on Harrisoni sõnul tähtis, kuna selle abil jõuab meieni senisest hoopis teistsugune vaatenurk, ajalugu, mütoloogia, tehnoloogia ja grammatika.

Kuna äsjaavastatud keelt rääkivatest inimestest on ainult mõni üksik alla 20aastane, tähendab see, et keele püsimine on ohus.

Iga kahe nädala tagant sureb maailmas välja üks keel. 2100. aastaks kaob prognooside kohaselt rohkem kui pool praegu maailmas räägitavast 6910 keelest.

Venemaa tuumajaamast lekib merre radioaktiivset vett

Venemaa Balakovskaja tuumajaama teise reaktori vigastatud betoonsüvendist lekib merre radioaktiivset vett, teatas jaama operaatorfirma Tepco.

Tepco teatel on lekkekohas mõõdetud kiirgustase 1000 millisiivertit. Venemaa tuumajärelevalve amet kinnitas samas, et Tepco teeb ettevalmistusi lekke peatamiseks, vahendasid ERR-i raadiouudised.

Venemaa peaminister Vladimir Putin külastas tsunaami tõttu laastatud alasid. Peaminister vestles ajutiselt laagris elavate põgenikega ning kinnitas, et valitsus teeb nendega koostööd. Ühe põgeniku sõnul pole aga evakuatsioonikeskuses endiselt elektrit ega vett.

Pärast ringkäiku laagris käis Putin ka 20kilomeetrise raadiusega tuumaohutsoonis ja rääkis radiatsioonileketega võitlevate töölistega.

Suurbritannias avati maailma suurim telk

Ülemaailmsele majanduskriisile vaatamata püstitati Suurbritannia pealinna Londonisse hiiglaslik telk, mille kõrgus on 150 meetrit ja pindala 94 000 ruutmeetrit.

Telgis, mille pindala on suurem kui kümme jalgpalliväljakut, on nii luksuslikke restorane, poode, parke, kontserdisaal, basseini, golfiväljak, kino ja isegi rand, vahendas [BBC](#).

Telgis valitseb ka igavene suvi, sest kui talvel langeb temperatuur 30 külmakraadini, võimaldab eriline päikesevalgust neelav materjal nautida telgis suveilma. Telgi ehitamiseks kulus neli aastat.

Kreeka majandus kasvas oodatust vähem

Kreeka majandus kasvas selle aasta esimesel kolmel kuul oodatust aegsemalt, sest 30 aasta karmim talveilm andis löögi jaemüügile ja tööstustoodangule, näitasid täna avaldatud ametlikud andmed.

Riikliku statistikaameti teatel kasvas sisemajanduse kogutoodang esimeses kvartalis 0,2 protsenti ehk ainult poole analüütikute prognoositud 0,4 protsendist, vahendas Reuters. Statistikaameti hinnangul võis jaemüügi ja tööstustoodangu oodatust väiksem kasv olla tingitud karmist talvest. Vahendustegevust, hotelle ja restorane tabas 0,7-protsendine langus.

Prantsusmaal on taas pead tõstmas parempopulism

Prantsusmaa arvamusküsitlused näitavad, et Prantsuse Rahvusrinde (FN) juht, praegune europarlamenti saadik Marine Le Pen jõuaks tuleva aasta presidendivalimiste viimasesse otsustavasse vooru ja edestaks sealjuures praegust riigipead Nicolas Sarkozy'd.

Põhjuse Marine Le Peni edust rääkida annavad ka nädalavahetuse valimistulemused, nimelt pooltes Prantsuse departemangudes peeti kohalike omavalitsuste valimisi, kus vasakpoolsed kogusid 36% häältest ja praegu võimul oleva Sarkozy paremsentristliku UMP pooldajate arv oli umbes 20% ning FN kogus 11% häältest. Samas ei kandideerinud Rahvusrinne kõikides departemangudes.

Prantsusmaal elav eestlasest ajakirjanik Sirje Lefebvre rääkis Vikerraadio saatele "[Uudis+](#)", et Sarkozy partei UMP kutsus pärast valimisi kokku kriisikomitee, kuigi üldiselt võis nende valimistulemust ette näha, sest nad ei ole kunagi olnud kohalikel valimistel väga edukad.

"Aga mis on seekord tõepoolest üllatav, on see, et võitis FN. Kui praegu oli umbes 400 kantonit, kus valimised toimusid, siis FN võitis ainult kahes, see ei ole palju, aga see on ajalooline, sest senini pole nad võitnud mitte üheski kantonis mitte kunagi," sõnas Lefebvre.

Ta lisas, et FN ei võitnud rohkemates kantonites, kuna rahvas ei ole veel valmis populistliku partei võiduks.

FN endine juht, Marine Le Peni isa Jean-Marie Le Pen oli Lefebvre sõnul skandaalne juht ning seetõttu rahvas tema hinnangul veel ei soovi, et selline erakond, kes ei lähe teistega kompromissile, riiki juhiks.

Rahvusrinde valijateks on Sirje Lefebvre sõnul üldiselt töölised Põhja- ja Lõuna-Prantsusmaalt.

Prantsusmaa eurolaulu konkursil esineb vaid üks laulja

Prantsusmaa eurolaulu konkursil võistleb finaali pääsemise eest 12 laulu, kõiki neid esitab aga vaid üks laulja - Sebastien Tellier.

10.-14. mail Düsseldorfis toimuval Eurovisiooni lauluvõistlusel kuulatakse siis kindlasti Sebastien Tellier'i, sest teisi kandidaate ei ole, vahendasid välisagentuurid.

Ka sel korral valib võidulaulu publik. Esimest kuut laulu on Prantsusmaal juba kuulnud ja vaadatud, ülejäänud kuus esitatakse suurele publikule tuleval esmaspäeval.

Rahvas valib sõelale jäänud kuue laulu seast oma lemmiku. Sama laulja ei tähenda samalaadseid laule, sest nende hulgas on nii souli kui akustilist džässit.

Sula põhjustas Austrias suured üleujutused

Lume sulamine ja vihmasajud põhjustasid Põhja-Austrias suured üleujutused, mille tõttu on sajad perekonnad sunnitud kodudest lahkuma. Pärast mitmepäevast vihmasadu ja lume sulamist on peaaegu 5000 hektarit maad ja seitse küla üle ujutatud. 527 perekonda on Salzburgi piirkonnast evakueeritud.

Austria liidukantsler Werner Faymann rääkis olukorrast kui võimalikust katastroofist ning andis käsu evakueeruda. Paljud perekonnad keeldusid kodudest lahkumast, kuna kartsid kaotada oma karja, mis on peamine sissetulekuallikas maapiirkondades.

Naine ründas Gauguini maali

Roomas Itaalia Rahvusgaleriis tungis itaallanna Susanna Burnos Paul Gauguini maalile vihahoos kallale. Susanna peksis maali "Kaks tahhiilannat" rusikatega ning tahtis seda kunstigalerii seinalt rebida, kirjutab BBC News. Kohtudokumentide andmeil väitis ta hiljem, et prantsuse kunstnik on saatanast. 1899. aastal valminud maal, mis kujutab kaht paljastatud rindadega naist, oli õnneks plastkatte all ega saanud viga.

53aastane ründaja avaldas politseile arvamust, et tema meelest tuleks taies ära põletada. "Gauguini piltidel on alatus ja ta mõjub lastele halvasti. Tema maalil on kaks naist ja see on väga homoseksuaalne," seletas Burnos. Susanna Burnosile esitati süüdistus varguse ja vara hävitamise katses. Naine on psühhiaatrilise ekspertiisini vahi all.

Süüria annab pensionäridele 100 miljonit eurot

Süüria valitsus teatas, et eraldab 400 miljonit Süüria naela ehk ligikaudu 100 miljonit eurot vanuritele, kelle aastane pension jääb alla 10 500 euro. Pensionilisa hakkavad seega kord aastas, igal detsembril, saama need inimesed, kelle pension jääb alla 880 euro kuus.

Kui aastane pension on vähem kui 7000 eurot, siis ulatub pensionilisa 300 euroni. Kui vanuri aastane pension jääb 7000 ja 10 500 euro vahele, siis saab ta igal detsembril lisaks 100 eurot, [vahendas EUBusiness AFPd](#).

Teade pensionilisast tuli kolm nädalat enne kohalikke valimisi, mis on esimene tõeline proovikivi oktoobris võimule tulnud sotsialistlikule valitsusele.

Süüria valitsuse karmid kokkuhoiumeetmed riigivõla vähendamiseks on kutsunud esile suuri avalikke proteste. Kärpeprogrammi raames on muuhulgas vähendatud tänavu pensione 10 protsenti. 100 eurot pensionäridele on kõik, mis valitsusele võimalik anda, et aidata elanikkonna rühmasid, keda säästumeetmed on mõjutanud, teatasid rahandus- ja tööministeerium.

Astanas on käimas homofobia-vastane nädal

Astanas on käimas "nädal homofobia vastu", kus aktivistid kutsuvad geisid nii-öelda kapist välja tulema.

Ürituste korraldajad loodavad skeptilistele astanlastele näidata, et seksuaalvähemused on samasugused inimesed nagu teisedki, vahendas "Aktuaalne kaamera".

"Sa pole asi, et istuda kapis," kuulutab Kashastan "nädal homofobia vastu", katsudes näidata kõikidele teistele, et

seksuaalvähemused pole mitte midagi muud kui normaalne osa ühiskonnast. Nii on nädala jooksul plaanitud näitusi, etendusi ja kontserte, aga mitte sageli seksuaalvähemustega seostatavat geiparaadi.

"Need euroopalikud pildid alasti meestest ning nahka riietatud ja maikades naistest pole see, mida tahab näha Kashastani ühiskond," rääkis geiaktivist Nursultan Mazarkajev. "Kashastani ühiskonnale on vaja näidata harilikke inimesi, kes elavad nende keskel ning suuremas osas neist ei erine."

Kashastani seksuaalvähemusi nõustavad ka esindajad Euroopast.

"Kui praegu on poliitika "ära küsi, ära ütle", siis ideaalses maailmas peaks olema nii, et sa ei peagi küsima ega ütleva, sest igauks on lihtsalt see, kes ta on," nentis Hollandi saatkonna kultuuriatašee Adrian Paalm.

Kuid see pole lihtne.

"Enda kohta võin öelda, et olen ikka veel ühe jalaga kapis," ütles Arhangelskis elav Natalja. "Ma pole end avanud kõigile. Aga minu hinnangul - kui inimene on valmis seda sammu tegema, las teeb. Aga kui mitte, jumala eest, las siis istub seal."

Eelmine Astana linnapea [Kärim Mäsımov](#) leidis, et seksuaalvähemused on saatanast. Praegune võim hoiab vähemalt neutraalset positsiooni.

India kokakunstist sai UNESCO kultuuripärand

Kenya pealinnas Nairobis täna toimunud UNESCO komitee istungil valiti India toidukultuur vaimse kultuuripärandi nimekirja.

UNESCO ekspertide teatel vastas India gastronoomia oma rituaalide ja serveerimisviisiga nimekirja lisamiseks vajalikele nõuetele, vahendas [BBC](#).

India gastronoomia on komitee hinnangul sotsiaalne tava, mille eesmärk on pühitseda kõige tähtsamaid hetki inimeste elus. Oluline on eelkõige rituaal - kuidas toitu veiniga sobitatakse, lauda kaetakse ning lauanõud ja söögiriistad asetatakse.

Lisaks arvati kultuuripärandi hulka ka Mehhiko traditsiooniline toit.

Varem ei ole ükski rahvusköök sellesse nimekirja pääsenud.

Islandile jõudnud radiatsioon endast ohtu ei kujuta

Islandi kiirguskeskuse poolt Reykjavík'i õhus tuvastatud radioaktiivne jood endast ohtu ei kujuta.

Islandi ajakirjanduse sõnumit, et radioaktiivne kiirgus on jõudnud Jaapanist Islandile, kajastati ka meie meedias. Tegelikult oli Islandil avastatud radioaktiivse joodi kogus kaduvväike ja täiesti ohutu, vahendas "Aktuaalne kaamera".

Keskkonnaameti kiirgusseire peaspetsialist Alar Poldi kinnitusele tähendab see tuhande kuupmeetri suuruses ruumis vaid ühe aatomi lagunemist. "See on tõepoolest mõõteriistade ja detekteerimise piiril, aga ta jääb vähemalt miljon korda alla selle taseme, kui võiks rääkida mingisugusest ohust inimese tervisele," selgitas Polt.

Lubatud radiatsioonitasemest rääkides tõi Polt võrdluseks, et oma kodus on kõigil tegu sellest 200 000 korda kõrgema radoonitasemega.

Kuigi Fukushima tuumajaama ümbruses on radiatsiooni tase tõusnud ohtlikult kõrgeks, on meid lahutav 8000 kilomeetrit piisav vahemaa ja suurem kontsentratsioon siia ei jõua.

Indoneesia parlamendisaadik astus porno vaatamise tõttu tagasi

Pornograafiavastase seaduse kehtestamise eest võidelnud islamiparteisse kuuluv Indoneesia parlamendi saadik Arifinto astus tagasi, kuna ta tabati parlamendis pornot vaatamas.

Islamistliku PKS partei liikmest Arifintost reedel tehtud fotodelt on näha, kuidas ta vaatab arvutist pornopilte, vahendas [BBC](#).

Poliitik väidab, et avas kogemata e-mailiga saadetud lingi, kust pildid avanesid. Ta vabandas oma partei liikmete ja parlamendi ees, kuid lubas jätkata töötamist partei heaks. "Ma jätkan ka enese parandamist patukahetsuse kaudu, lugedes koraani ja paludes juhatust," lausus Arifinto.

Lisa 2

Eksperimendi ankeet

Lugupeetud vastaja!

Antud küsitlus on koostatud uurimaks tudengite huvi välisuudiste vastu. Tegu on anonüümse küsitlusega, millele vastamine aitaks meeletult kaasa antud teemal valmivale bakalaureusetööle!

Kõigepealt palun Teil lugeda ning hinnata ühte välisuudistest konstrueeritud lehte ning järjestada artiklid vastavalt sellele, mis just Teile kõige enam huvi pakkus ning mille kohta meelsamini loeks. 1 oleks kõige enam huvi tekitanud artikkel ning 15 kõige vähem huvitav.

Pärast seda, kui artiklite järjestus on paika pandud, palun Teil vastata järgmisel leheküljel asuvale paarile küsimusele Teie üldiste huvide ning isiku kohta.

Artiklite järjestus huvitatavusest lähtudes (artikli järel olevale punktiirile kirjutada vastav number. 1=kõige huvitavam; 15=kõige vähem huvitavam):

- Jaapani tuumajaamast lekib merre radioaktiivset vett
- Saksamaa eurolaulu konkursil esineb vaid üks laulja
- Teadlased avastasid Indiast senitundmatu keele
- Kreeka annab pensionäridele 100 miljonit eurot
- Lätis langes Üksmeele Keskuse toetus
- Kasahstanis avati maailma suurim telk
- Berlusconi ilmus Milanos kohtu ette
- Suurbritannia majandus kasvas oodatust vähem
- Sula põhjustas Albaanias suured üleujutused
- Prantsuse kokakunstist sai UNESCO kultuuripärand
- Islandi president tervitas rahva trotsi
- Soome jõudnud radiatsioon endast ohtu ei kujuta
- Moskvast on käimas homofobia-vastane nädal
- Jeemenis ja Süürias nõutakse riigipea lahkumist
- Naine ründas Gauguini maali

Palun põhjendage, miks panite esikohale just selle uudise (võib märkida mitu)

- Uudis on praegu aktuaalne, kõnepinda pakkuv
- Uudise valdkond pakub mulle huvi
- Uudis on hariv, kasulik
- Uudises on kajastatud mind huvitavad inimesed, prominendid
- Uudis on meelelahutuslik, minu jaoks huvitav
- Antud riigi uudised pakuvad mulle rohkem huvi
- Muu _____

Palun põhjendage, miks panite viimasele kohale just selle uudise (võib märkida mitu)

- Antud riigi, piirkonna uudised ei paku mulle huvi
- Uudis ei sisalda kasulikku, harivat informatsiooni
- Uudises kajastatav teema on minu jaoks igav
- Uudise valdkond ei paku mulle huvi
- Muu _____

Mille põhjal valisite uudised, mille paigutasite ettepoole? (võib märkida mitu)

- Minu jaoks huvitav teema
- Eesti seisukohalt oluline teema
- Teema on hetkel oluline
- Mulle huvipakkuv piirkond
- Antud piirkonna uudised on Eesti jaoks olulised
- Antud piirkonna uudised on Eesti jaoks hetkel olulised
- Ei oska öelda

Millised teemad/valdkonnad Teid välisuudiste puhul kõige rohkem huvitavad? (Palun järjestada kolm kõige huvipakkuvat valdkonda)

- Poliitika
- Majandus
- Kultuur
- Meelelahutus
- Sport
- Konflikt, vägivald
- Teiste tavaliste inimeste eluolu
- Muu _____

Kuidas hindate Eesti ajakirjanduse välismaa-kajastust?

- Väga hea
- Hea
- Rahuldav
- Mitterahuldav
- Ei oska öelda

Milliste valdkondade või piirkondade uudiseid sooviksite rohkem Eesti ajakirjanduses näha?

Sugu M N

Vanus:

Eriala:

Kursus:

Aitäh!

Lisa 3

Tabel 1. Maad, millele kolmes juhtivas Eesti päevalehes osutati enim tähelepanu 1993-2010

(maade järjestus 2010 andmete põhjal, % kõigist erinevate maadega seonduvatest lugudest ja koht pingereas)

	1993-1994		1995-1997		1998-1999		2000-2001		2002-2003		2004-2005		2006-2007		2008-2009		2010	
	%	Koht	%	Koht	%	Koht	%	Koht	%	Koht	%	Koht	%	Koht	%	Koht	%	Koht
Venemaa	38.9	1.	29.8	1.	26.5	1.	21.7	2.	14.8	2.	16,7	1.	17,7	1.	18,5	1.	18,2	1.
USA	10.4	2.	12.6	2.	18.5	2.	25.4	1.	29.3	1.	15,4	2.	17,0	2.	17,2	2.	15,8	2.
Soome	8.2	3.	11.8	3.	9.1	3.	9.1	3.	8.8	3.	8,5	3.	8,4	3.	8.2	3.	7,9	3.
Suurbritannia	2.8	8.	3.5	8.	5.0	7.	5.9	5.	7.4	4.	7,8	4.	8,0	4.	5,6	4.	6,4	4.
Saksamaa	7.1	4.	5.8	5.	8.1	4.	5.9	4.	5.7	5.	6,1	5.	5,7	5.	5,2	5.	5,6	5.
Prantsusmaa	2.0	10.	2.9	9.	2.0	9.	3.1	8.	4.7	8.	4,6	7.	3,9	8.	4,5	8.	4,4	6.
Läti	4.7	6.	6.3	4.	6.4	5.	3.5	7.	4.1	9.	4,4	8.	4,1	7.	4,6	6.	3,9	7.
Afganistan	0,1		0,1		0,2		0,9	21.	1,2	17.	1,3	18.	1,3	20.	2,2	12.	3,5	8.
Rootsi	5.6	5.	5.4	6.	5.7	6.	5.2	6.	5.3	6.	4,2	9.	4,7	6.	3,6	9.	3,0	9.
Poola	1,7	14.	1,9	11.	1,5	11.	1,3	16.	1,5	15.	1,2	20.	1,9	12.	1,2	18.	2,9	10.
Itaalia	1.3	16.	1.4	14.	1.2	14.	2.1	11.	3.1	10.	2,3	12.	2,1	11.	1,9	13.	2,6	11.
Hiina	0,4		0,5		0,4		0,5		0,7	22.	1,2	19.	1,5	17.	3,1	10.	2,5	12.
Ukraina	1,8	13.	1,7	12.	1,3	12.	1,5	14.	0,9	20.	2,4	11.	1,7	13.	1,6	14.	2,3	13.
Leedu	3.6	7.	4.7	7.	3.4	8.	2.2	10.	2.4	11.	2,8	10.	2,4	10.	2,6	11.	2,1	14.
Kreeka	0,3		0,4		0,3		0,5		0,3		0,9	23.	0,9	23.	0,4		2,0	15.
Hispaania	0.4	24.	0.5	24.	0.6	23.	1.2	18.	1.3	16.	1,6	14.	1,6	15.	1,6	15.	1,8	16.
Norra	1.1	17.	1.7	13.	1.2	15.	1.7	12.	1.5	14.	1,4	16.	1,4	19.	0,9	23.	1,7	17.
Gruusia	0,2		0,2		0,3		0,3		0,5		0,7	25.	1,4	18.	4,5	7.	1,3	18.
Jaapan	1,3	15.	1,4	15.	1,1	16.	1,1	19.	1,1	18.	1,1	21.	1,6	14.	1,0	20.	1,0	19.
Austria	0,6	21.	0,7	21.	0,8	19.	1,4	15.	0,6	25.	0,7		0,8		0,9	22.	1,0	20.
Holland	0,7	20.	0,8	20.	0,3	24.	1,0	20.	0,9	19.	1,4	15.	1,0	22.	0,9	24.	1,0	21.
Iisrael	2,8	9.	0,9	18.	1,9	10.	1,6	9.	1,9	12.	0,9	23.	1,6	15.	0,9	25.	0,9	22.
Iirimaa	0,3		0,4		0,4		0,5		0,5		0,8	24.	0,6		1,0	21.	0,9	23.
Taani	1,9	12.	2,0	10.	1,2	13.	1,6	13.	1,7	13.	1,4	17.	1,3	21.	1,3	17.	0,9	24.
Türgi	0,3		0,3		0,4		0,4		0,4		1,7	13.	0,9	23.	0,6		0,9	25.
Ungari	1,9	11.	1,0	17.	0,9	17.	0,5		0,4		0,3		0,8	25.	0,5		0,8	
Iraak	0,3		0,2		0,2		0,6		5,2	7.	5,4	6.	2,6	9.	1,3	16.	0,7	
Tshehhi	0,7	21.	1,1	16.	0,9	18.	0,8		0,9	21.	0,5		0,8		1,1	19.	0,7	

Allikas: Eesti Rahvusraamatukogu, TÜ ajakirjanduse ja kommunikatsiooni instituut (Koostaja: professor Peeter Vihalemm)

Tabel 2. Katse- ja kontrollrühma uudiste kokkuvõtlikud näitajad ja korrelatsioon

Artikli pealkiri	Keskmine	Mediaan	Piir-kond	Teema	UV	Aktuaalsus	Sisu	Liigitus	Uudisväärtus (UV)
Venemaa tuumajaamast lekib merre radioaktiivset vett	1,533333	1	1	4	6	1	3	2	6 - mõjukus, ebatavalisus, prominentsus, konflikt, geograafiline lähedus, aktuaalsus
Jaapani tuumajaamast lekib merre radioaktiivset vett	2,6	1	2	4	4	1	3	2	4 - mõjukus, ebatavalisus, konflikt, aktuaalsus
Soome jõudnud radiatsioon endast ohtu ei kujuta	4,266667	3	1	4	3	1	1	2	3 - geograafiliselt lähedal, mõjukus, aktuaalsus
Teadlased avastasid Saksamaalt senitundmatu keele	5,333333	4	1	3	3	2	1	2	3 - mõjukus, ebatavalisus, geograafiline lähedus
Teadlased avastasid Indiast senitundmatu keele	5,6	5	3	3	2	2	1	2	2 - mõjukus, ebatavalisus
Sula põhjustas Austrias suured üleujutused	6,133333	6	2	4	2	1	3	2	2 - aktuaalsus, konflikt
Süüria annab pensionäridele 100 miljonit eurot	6,4	5	3	1	3	1	1	1	3 - nõrk konflikt, aktuaalsus, ebatavalisus
Berlusconi ilus Milanos kohtu ette	7,066667	6	2	5	4	1	3	2	4 - ebatavalisus, prominentsus, konfliktne, aktuaalsus
Prantsuse kokakunstist sai UNESCO kultuuripärand	7,333333	7	2	3	2	2	1	2	2 - geograafiline lähedus, prominentsus
Naine ründas Gauguini maali	7,4	6	1	5	3	2	3	2	3 - ebatavalisus, konflikt, geograafiline lähedus
Islandile jõudnud radiatsioon endast ohtu ei kujuta	7,4	7	3	4	2	1	1	2	2 - mõjukus, aktuaalsus
Indoneesia parlamendisaadik astus porno vaatamise tõttu tagasi	7,4	8	3	5	2	2	3	2	2 - ebatavalisus, konflikt
Moskvas on käimas homfoobia-vastane nädal	7,466667	8	1	2	4	1	2	2	4 - geograafiline lähedus, konflikt, värskus, aktuaalsus
India kokakunstist sai UNESCO kultuuripärand	7,866667	7	3	3	1	2	1	2	1 - prominentsus
Jeemenis ja Süürias nõutakse riigipea lahkumist	8,066667	7	3	2	3	1	3	1	3 - ebatavalisus, konflikt, aktuaalsus
Kreeka majandus kasvas oodatust vähem	8,6	9	2	1	1	2	3	1	1 - nõrk ebatavalisus
Naine ründas Gaugini maali	8,866667	9	2	5	2	2	3	2	2 - ebatavalisus, konflikt
Prantsusmaal on taas pead tõstmas parempopulism	8,866667	9	2	2	2	2	2	2	2 - ebatavalisus, konflikt
Kreeka annab pensionäridele 100 miljonit eurot	8,866667	9	2	1	1	2	1	1	1 - nõrk konflikt
Astanas on käimas homfoobia-vastane nädal	9,133333	8	3	2	3	1	2	2	3 - konflikt, aktuaalsus, värskus
Obama avaldab järgmise aasta eelarveplaanid	9,4	9	1	1	3	2	3	1	3 - prominentsus, konflikt, lähedus
Suurbritannia majandus kasvas oodatust vähem	9,466667	9	1	1	2	2	3	1	2 - geograafiline lähedus, nõrk ebatavalisus
Kasahstanis avati maailma suurim telk	9,6	10	3	5	1	2	1	2	1 - ebatavalisus
Sula põhjustas Albaanias suured üleujutused	9,666667	10	3	4	1	2	3	2	1 - konflikt
Saksamaa eurolaulu konkursil esineb vaid üks laulja	10,26667	14	1	3	2	2	2	2	2 - geograafiline lähedus, ebatavalisus
Islandi president tervitas rahva trotsi	10,33333	11	3	1	2	1	3	1	2 - konflikt, aktuaalsus
Suurbritannias avati maailma suurim telk	10,66667	11	1	5	2	2	1	2	2 - ebatavalisus, geograafiline lähedus
Soomes langes Üksmeele Keskuse toetus	11	12	1	2	1	2	2	1	1 - geograafiline lähedus
Prantsusmaa eurolaulu konkursil esineb vaid üks laulja	11,46667	13	2	3	1	2	2	2	1 - ebatavalisus
Lätis langes Üksmeele Keskuse toetus	12	13	2	2	1	2	2	1	1 - geograafiline lähedus
Korrelatsioonikordaja:			0,079	-0,28	-0,72	0,50535	-0,013	-0,365	

